

DRAUGAS

PERIODICALS
September 21, 2004
Vol. XCV

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

95-IEJI METAI

ANTRADIENIS - TUESDAY, RUGSĖJO — SEPTEMBER 21, 2004

MIXED ADC 606
\$55 PS GRATIS
THE LIBRARY OF CONGRESS
EUROPEAN READING ROOM
SERIALS DIVISION
WASHINGTON DC 20540-4830

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 09-20-04

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

95th ANNIVERSARY

Nr. 181
Kaina 75 c.

Šiame numeryje:

Bičiulybė

Sveikatos klausimais.
2 psl.

Nejaugi jiems visai
protas susimaišė?
Pasaulio lietuvių
chartija.
3 psl.

Šiluvos atlydai —
Šiluvoje.
4 psl.

Lietuvos geležinkelių
šventė.
5 psl.

„Kitu žvilgsniu“.
6 psl.

Generolo kapo vieta.
7 psl.

JAV LB Vidurio vakarų
apgyardos tarybos
posėdis.
8 psl.

Sportas

* Graikijos sostinėje vykstančiose Atėnų vasaros parolimpinėse žaidynėse pirmąjį medalį Lietuvai iškovojo džiudo imtynininkas Jonas Stoškus (svorio kategorija iki 90 kg). Pirmąją kovą pralaimėjęs Alžyro sportininkui Mesasoud Nine, vėliau lietuvis sėkmingai kovojė, įveikęs tris varžovus. Dvikovoje dėl bronzos apdovanojimo J. Stoškus nugalėjo Pietų Korėjos atstovą Yung Min Park.

* Parolimpinė žaidynių Graikijos sostinėje sidabro medalį 50 m nuotolyje nugara iškovojo Kestutis Skučas, pirmadienį finale atstuma įveikęs per 47.62 sekundės. Atėnų olimpiados čempionu šioje rungtyje tapo meksikietis Juan Ignacio Reyes.

* Čekijos sostinėje savaitgalį vykusiose tarptautinėse „Prague Open“ sportinių šokių varžybose jaunių klasišinių šokių konkurse visas prizines vietas iškovojo Lietuvos atstovai. Nugalėtojais tapo Evaldas Sodeika ir Viktorija Kunauskaitė, antri buvo Egidijus Liaudanskas bei Justina Inkrataite, o trečioji vieta atiteko Motiejui Bagdonui ir Gabrielei Brazauskaitė.

Naujausios žinios

* Ultratriatlono čempionas išbrauktas iš kandidatų į Seimo narius.

* Baltijos valstybių oro policijos funkcija perims britai.

* Seimo komisija svarstys, kas yra pareigūnų politikavimas.

* Lietuva šiame iš turizmo gaus apie 2 mlrd. litų.

Valiutų santykis
1 USD — 2.832 LT
1 EUR — 3.452 LT

Kauno banditai į Seimą siekia prastumti saviškius

Vytautas Grigaravičius
Tomo Černišovo (ELTA) nuotr.

Vilnius, rugsėjo 20 d. (BNS) — Kauno nusikalstamo pasaulio atstovai stumia į Seimą savus žmones ir svarstė galimybę susidurti su policijos

generaliniu komisaru.

Tai pirmadienį po susitikimo su Seimo pirmininku Artūru Paulausku žurnalistas pranešė pats policijos generalinis komisaras Vytautas Grigaravičius.

V. Grigaravičius informavo Seimo pirmininką apie operatyvinę tyrimą, kuris gali sugriauti per ilgus metus susiformavusią Kauno nusikalstamą pasaulio sistemą.

„Vyksta galutinis žvalgybinis darbas. Mes tikimės, kad artimiausiu metu Kaune bus išskaidyta nusikalstamų struktūrų sistema, tapusi valstybės valstybe“, sakė policijos vadovas.

Sėkmingas policijos tyrimas privertė nusikalstamo pasaulio atstovus imtis atsakomųjų veiksmų.

„Nusikalstamas pasaulis svarstė galimybę fiziškai pašalinti pareigūnus, bet vėliau nusprendė skirti pinigų pareigūnų ir vadovų sukompromitavimui“, sakė V. Grigaravičius.

Tačiau policijos vadovas teigė neketinąs prašyti apsaugos. Be to, policijos žiniomis, Seimo nario mandatą siekia iki 10 kandidatų, kurie yra priklausomi nuo nusikalstamo pasaulio. Nusikalstamieji taip pat skiria lėšų ir partijų paramai.

„Artimiausiu metu informuosime Valstybės saugumo departamentą (VSD) apie asmenis, kurie yra susiję su nusikalstamomis struktūromis ir ruošiasi tapti parlamentarais“, sakė policijos vadovas, pridūręs, jog šie asmenys iki šiol turėjo nepriekiašingą reputaciją ir teisėsargiai nebuvo žinomi.

Jis atsisakė žurnalistams įvardyti su nusikalstamu pasauliu susijusių kandidatų pavardes ar partijas, kurių sąrašuose jie kandidatuoja, tačiau pažymėjo, jog tokių asmenų yra tiek tradicinių, tiek naujų partijų sąrašuose.

Opozicinė Liberalų ir centro sąjunga paprašė policijos vadovo iširti, ar jos kandidatų sąrašas nėra asmenų, kurie gali būti susiję su nusikalstamu pasauliu, bei siūlo tai daryti ir kitoms kandidatams iškelusiomis partijoms.

Policijos vadovo teigimu, jo sudarytai specialiai darbo grupei pavyko išsiskirti į Kauno nusikalstamą pasaulį, padaryti pažangą tiriant senas bylas, susijusias su nužudymais, sprogimais, dingusiais be žinios asmenimis.

Buvusio prezidento patarėjo byloje — neįprastos kliūtys

Vilnius, rugsėjo 20 d. (BNS) — Vilniaus miesto 3-ajam apylinkės teismui, nagrinėjančiam nušalintojo buvusio prezidento patarėjo Gintaro Šurkaus baudžiamąją bylą, pirmadienį nepavyko prijungti prie bylos kalbinės ekspertizės išvados.

Lietuvių kalbos instituto Kalbos istorijos ir dialektologijos skyriaus vyresnioji mokslo darbuotoja docentė Laima Grumadienė teismo prašymu posėdžiui buvo pateikusi kalbinę išvadą dėl laidos „Savaitė“ ir G. Šurkaus interviu šiai laidai paskaitų žodžių.

G. Šurkus į teismą suo- lą pateko po interviu Lietuvos televizijos laidai „Savaitė“ praejusiu metų pabaigoje.

Teismo posėdyje pirmadienį

paišėjo, kad docentė L. Grumadienė nebuvo įspėta dėl atsakomybės už melagingos išvados davimą, todėl išvada gražinta Lietuvos kalbos institutui.

Teismui teks išspręsti kitą problemą — kaip peržiūrėti G. Šurkaus interviu.

G. Šurkaus pasisakymai buvo nufilmuoti „Beta“ standarto vaizdo kamera, o teismas neturi vaizdo groto tokio standarto kasetėms peržiūrėti. Televizija galėtų perrašyti savo rodytus siužetus, o įprasto VHS standarto kasetės, bet teismui būtini originalai, nes tik jie pagal įstatymus gali būti pateikiami kaip įrodymai. Todėl arba teks rengti posėdį Lietuvos televizijoje arba prašyti televizijos, kad ji paskolintų reikiama aparatūrą.

STT vadovo poste nenorima nei politiko, nei prokuroro

Vilnius, rugsėjo 20 d. (BNS) — Opozicinė Liberalų ir centro sąjunga prieštariaus, jog iš Specialiųjų tyrimų tarnybos (STT) vadovo posto praėjusią savaitę atsistatydinusi Valentiną Junoką pakeistų politikas ar prokuroras.

„Prokuroro skyrimas su kyšininkavimu turinčios kovoti tarnybos vadovu reikštų, kad tarnyba mažiau užsiims kyšininkavimo prevencija, bet aktyviau vykdys baudžiamąją funkciją“, teigiama pirmadienį paskelbtame LCS pareiškime spaudai.

Pasak jo, STT vadovu taip pat negali būti skiriami politikai už jų ištikimybę vienai ar kitai valdžiai bei politikai, pastaroju metu kritikavę STT veiklą.

„Ypatingai svarbu kuo skubiau užtikrinti, kad STT būtų apsaugota nuo politinių ir kitų tikslų grupių tarpusavio kovų“, pažymima LCS pareiškime.

Naujuoju STT vadovu, liberalcentristų nuomone, reikia skirti „sąžiningą, drąsų ir ryžtingą profesionalą, gerai išmanantį Lietuvos valdžių sąveiką ir įtaką reguliuojančius įstatymus, viešųjų ir privačių tikslų derinimo bei kitus įstatymus“.

Liberalcentristai paragino nesieti STT vadovo skyrimo su artėjančia rinkimų data ar dabartinio Seimo kadencijos pabaiga, paliekant šį sprendimą ateinančiam Seimui.

Lietuvoje vyrai uždirba daug daugiau nei moterys

Vilnius, rugsėjo 20 d. (BNS) — Oficiali statistika rodo, kad daugiausia Lietuvoje uždirba vyrai, turintys 20-29 metų darbo stažą.

2003-aisiais visame valstybės ūkyje tokie vyrai uždirbo vidutiniškai 1,643 litus per mėnesį (iki mokesčių).

Tokį pat stažą turinčios moterys uždirbo 43.2 proc. mažiau — 1,147 litus, pranešė Statistikos departamentas.

Tyrimas parodė, kad didžiausią vidutinį mėnesio darbo užmokestį visame valstybės ūkyje, neįskaitant individualių įmonių, 2002 metais gavo 45-54 metų darbuotojai — 1,188 litus.

Tuo tarpu mažiausiai — 888 litus — uždirbo 14-24 metų dirbantys žmonės. Tačiau privačioms sektoriuje daugiausia — 1,168 litus — uždirbo kiek jaunesni — 25-34 metų darbuotojai.

Vidutinis mėnesio apskaičiuotas darbo užmokestis 2002 metais valstybėje buvo 1,147 litai.

Visame ūkyje daugiausia uždirbo 30 metų ir didesnį darbo stažą vienoje įmonėje turintys darbuotojai.

Tuo tarpu senesniai atlikto tyrimo Didžiojoje Britanijoje metu buvo nustatyta, kad šioje valstybėje vadybininkės uždirba daugiau nei jų kolegos vyrai.

Istorikai priminė pirmuosius pranciškonų žingsnius

Vilnius, rugsėjo 18 d. (ELTA) — Tarptautinė mokslinė konferencija „Pranciškonai Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje nuo įsikūrimo iki XVII a.“ atskleidė mūsų valstybėje gyvenusių pranciškonų kankinystės mitus ir faktus.

Šeštadienį Vilniaus Švč. Mergelės Marijos Emimo į Dangų (Pranciškonų) bažnyčioje vykusį renginį pasveikino vyskupas Juozas Tunaitis.

„Konferenciją rengiantis Pranciškonų kultūros centras siekia atkreipti mokslininkų ir visuomenės dėmesį į Bažnyčios ir vienuolių istoriją Lietuvoje, jų reikšmę mūsų šalies valstybingumui, istorijai ir kultūrai“, sakė Pranciškonų kultūros centro direktorius Vytautas Gailevičius.

Konferencijoje pranešimą skaitė 11 metų Lietuvos gyvenantis istorikas, knygos „Iš viduramžių ūkų kylanti Lietuva“ autorius iš Didžiosios Britanijos Stephen Rowell.

Apie Lietuvos pranciškonų kankinystės mitus ir faktus konferencijoje pasakojo jaunosios kartos istorikas Darius Baronas. Pranciškonų įsikūrimą

Švč. Mergelės Marijos Emimo į Dangų bažnyčioje. Valdo Kopūsto (ELTA) nuotr.

Lietuvos teritorijoje, santykius tarp Vilniaus ir Krokuvos vienuolių viduramžiais priminė Lietuvos, Lenkijos, Baltarusijos

vienuoliai istorikai. Vertingą konferencijos pranešimą vėliau bus išleisti atskira knyga.

Darbuotojai iš naujųjų ES valstybių negailestingai išnaudojami

Londonas, rugsėjo 20 d. (ELTA) — Darbuotojai iš naujųjų Europos Sąjungos (ES) valstybių, taip pat ir Lietuvos, priversti mokėti milžiniškas pinigų sumas negailestingoms idarbinimo agentūroms už tai, kad šios darba rasti besitinkančius žmones nugalbentų į Škotiją.

Agentūros, be kita ko, reikalauja, kad samdiniai pasirašytų sutartis, kuriose pasirašę per dieną dirbti po 12-18 valandų septynias dienas per savaitę už minimalų atlyginimą.

Daugeliui imigrantų darbo Škotijoje rasti nepavyksta, tačiau kelionei namo jie dažnai neturi lėšų. Tai rodo tyrimas, apie kurį sekmadienį skelbia laikraštis „Scotland on Sun- day“.

Apie negailestingą sistemą skelbia Aberdeen miesto tarybos atliktas tyrimas, rodantis, jog daug darbo ieškančių žmonių iš naujųjų ES valstybių mieste lieka be darbo arba su milžiniškomis skolomis.

Miesto taryba informaciją tyrimui rinko iš imigrantų, kurie buvo atvykę prašyti tarybos pagalbos, bei kitų darbuotojų, kurie kenčia dėl panašių problemų.

Viena iš tyrimo autorių ir tarybos verslo mokymo vadovė Heather Farquhar pažymi: „Mes greitai suvokėme, kad miestą atvykstančių darbuotojų gyvenimas nėra puikus. Kai kuriais atvejais Nukelta į 7 psl.

Konservatoriai kaltina valdžią nusileidus šantažui

Vilnius, rugsėjo 20 d. (BNS) — Opozicinės Tėvynės sąjungos-konservatorių frakcijos atstovai piktinasi Lietuvos valdžios sprendimu uždaryti valstybėje veikusią čekėnų sukilėlių interneto svetainę, kuri supykė Maskvą.

„Manau, kad Lietuvos valdžia pasielgė neapdairiai Valstybės gynimo taryboje (VGT) priėmusi sprendimą dėl Čekėnijos svetainės. Toks veiksmas yra aiškus pasidavimo Rusijos šantažui reikalas“, sakė frakcijos seniūnas Andrius Kubilius.

Tuo tarpu valdančiojo Socialdemokratinio susivienijimo frakcijos narys Seimo pirmininko pirmasis pavaduotojas pareiškė priešingą nuomonę.

„Manau, jog toks sprendimas buvo reikalingas. Tie dalykai, kurie buvo paskelbti, išsina, mano manymu, už spaudos laisvės ir žodžio laisvės ribų. I tokį dalyką reikia reaguoti“, sakė C. Jursėnas.

Praėjusį penktadienį posėdžiavusi Valstybės gynimo tarnyba (VGT) nusprendė, kad čekėnų nepriklausomybinių interneto svetainių kankazcenter.com veikla turi būti nutraukta, nes propaguoja terorizmą ir tautinę nesantaiką.

Toks sprendimas buvo priimtas po griežtos Rusijos policijos į minėtoje interneto svetainėje paskelbtą pasiūlymą sumokėti 20 milijonų JAV dolerių tiems, kurie padės sučiupti Rusijos prezidentą.

Po VGT sprendimo Valstybės saugumo departamentas (VSD) pareigūnai penktadienį laikinai nutraukė bendrovės „Elnet“ teikiamas interneto paslaugas čekėnų svetainei, kuri, kaip manoma, yra palaikoma iš tarnybinės stoties, esančios buvusio sovietmečio disidento Viktoro Petkaus bute.

1999 metais įsteigta agentūra „Kavkazcenter“ informuoja apie įvykius Rusijoje, Čekėnijos Respublikoje Ičerijoje ir musulmonų valstybėse, be to, skelbia už nepriklausomybę nuo Rusijos kovojančių radikalų čekėnų kovotojų nuostata.

Svetainę buvo bandyta uždaryti ir anksčiau, bet dėl to iškelta byla įstrigo teisme, kuris dabar laukia Konstitucinio Teismo išaiškinimo.

A. Kubilius spaudos konferencijoje abejojo, ar VSD pagrįstai apkaltino čekėnų svetainę terorizmo propagavimu, ragino nevadinti visų čekėnų kovotojų teroristais.

PASAULIO LIETUVIŲ CHARTIJA

DR. ROMUALDAS GRIGAS

Projekto metmenys

Praėjo daugiau nei pusšimtis metų po to, kai Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo komiteto (VLIKo) pastangomis buvo paskelbta Lietuvių Charta. Tą dokumentą tuomet pagimdė kilnūs tikslai: burti po pasauli karo ir kitų aplinkybių išsklaidytus lietuvius, palaikyti juose lietuviškos dvasios, telkti juos tautos tęstinumo ir tėvynės išlaisvinimo darbui.

Lietuva tapo laisva. Ji, laisvai apsisprendusi, šiandien lygiateisiškai su kitomis tautomis dalyvauja, kurdamas bendrus Europos namus.

Taciau globalizuotas pasaulis meta naujus iššūkius ir išbandymus lietuvių tautos išlikimui, jos tęstinumui. Tie iššūkiai organiškai yra persipynę su sovietiniu laikotarpiu slopinta lietuviškos dvasios, naikintais jos pamatais. Lietuvių tauta (ir jos valstybė) yra atsidurusi tautinės savimonės ir nacionalinio orumo, demografinio nuokymo ir socialinio bei politinio susipriešinimo padėtyje. Tautos „išsivaikščiokimas“, tapęs dramatiška realybe, lemia šalies (istorinės Tėvynės) socialinį nestabilumą, žemina valstybės nacionalinį orumą.

Iškilo būtynė tęsti Lietuvių Chartos pradėtą žygdarį — iškelti viešumon naująjį dokumentą — Pasaulio Lietuvių Chartiją.

Jos tikslas yra: — priminti lietuviui (kur jis begyventų) jo baltišką kilmę ir tikėjimą lietuvių tautos istorine, kultūrine ir civilizacine misija;

— aktyvinti tautinį susitelkimą ir santarvę vardan bendrą darbą tėvynei ir pasauliui;

— plėtoti suvokimą, kad iš protėvių paveldėtas palikimas yra ne vien lietuvių, bet ir Europos kultūros dalis;

— subalansuoti atvirumą pasauliui su tautine savivoka ir valstybiniais interesais;

— orientuoti Lietuvos valstybę į protėvių palikimo tausojimą ir panaudojimą, o taip pat ryšių su išeivija stiprinimą.

I. TAUTA IR PASAULIS

1. Tautos misija

— tauta yra iškirtinis, socialinės evoliucijos pagimdytas žmonių bendruomeninio sutarimo, kultūros akumuliavimo, jos vartojimo ir jos savitės plėtojimo būdas;

— lietuvių tautos narius sieja prigimtinių, istorinių, etnokultūriniai (dvasiniai) ir politiniai (pragmatiniai) saitai;

— lietuvių tauta yra pasaulio bendruomenės dalis, per kurią pasireiškia jos įvairovė, pažangos siekis ir tvarkos palaikymas;

— tautiškumas išlieka reikšmingiausia žmogaus egzistencijos prasmingumo, dvasinio bendravimo su kitais dalimi ir tautos tęstinumo pamatu.

2. Lietuvis ir pasaulis

— lietuvis lieka lietuviu visur ir visada;

— lietuvių jam ne savitiks, bet savasties ir dorovinės (žmogiškosios) atsakomybės išreiškimo bei kultūrinio bendravimo su kitais būdas;

— protėvių išaugotą tautos gyvybę bei savastį jis perduoda savo vaikams ir anūkams;

— savo istorinėje Tėvynėje

gyvenantys, o taip pat po pasauli pasklidę lietuviai sudaro vieningą Pasaulio Lietuvių Bendruomenę (PLB) — lietuvių tautą;

— pagrindinė PLB misija yra, telkiant lietuvių, akumuluoti visuotinės kultūros laimėjimus vardan tautos tęstinumo ir jos savitės išnašos į pasaulio lobyną.

3. Lietuvis ir Europa

— lietuvis atstovauja unikaliai baltų kultūros paveldą, kuris yra Europos kultūros ir civilizacijos dalis;

— lietuvis taip pat yra krikščioniškosios kultūros ir Vakarų civilizacijos paveldotojas ir tęsėjas;

— per savo tautinę tapatybę jis įtvirtina nacionalinių kultūrų įvairovę, demokratines laisves, Vakarų civilizacijos bendražmogiškąsias vertybes;

— jo pareiga, tęsiant šias Europos tradicijas, priešintis bet kokiai agresijai, žmogaus dvasinės kultūros nuosmukiui ir sumaterialėjimui.

II. TAUTOS KULTŪRINĖ RAIŠKA

4. Kalba

— lietuvis yra lingvistinės tautos (kuria kalba — pagrindinis skiriamasis bruožas) narys;

— jam gimtoji kalba yra amžinoji tautos dvasia ir savastį skleidžianti šerdis;

— lietuvių tautos skaitlingumą, jos likimą lemė, lemia ir lems kalbos vartojimas; nepagarba gimtajai kalbai yra viena iš pamatinių tautos nykimo priežasčių;

— lietuvių kalba, kaip archajiškiausia iš indoeuropiečių kalbų, yra neįkainojamas Europos turtas;

— lietuvių kalbos vartoseną rodo Lietuvos valstybės nacionalinės brandos bei savigarbos laipsnis.

5. Tautos istorija

— lietuvis supranta, kad tauta be savo istorinės atminties neegzistuoja;

— jis brangina turtingą, dramatišką lietuvių tautos istoriją, kaip savo tapatybės ir tautinio, nacionalinio susiklausymo pamatą;

— viešas lietuvių tautos istorijos pateikimas yra nepilnas, nulemtas istorinių anekdotų aplinkybių ir todėl taisytiškas;

— lietuvių jaunimo gestanti istorinė sąmonė rodo per menkas Lietuvos valstybės pastangas priešintis kosmopolitizacijai;

— rūpinimasis tautos istorija yra būdas apie save informuoti pasaulį ir gauti deramą jo pripažinimą.

6. Tautinė kultūra (etnokultūra)

— lietuvis nepamiršta, kad tauta įdomi, reikalinga pasauliui savo kultūra;

— nykstant kultūriniam savitumui, nyksta tautos dvasinės galios, išsitrina iškirtiniai jos kontūrai;

— modernusis pasaulis nenurašo, bet atvirkščiai — aktualizuoja lietuvių tautos etnokultūrinį unikalumą;

— baltiškoji lietuvių kultūra amžius tarnavo gentiniam, tautiniam sutarimui, lemtinguose mušiuose laidavo pergalę, o pralaimėjus — išsilaikymą;

— pirmoji lietuvių ir jo valstybės pareiga — gerbti istorijos išbandymus išlaikiusią tautos

Tokiu būdu Lietuvoje skatinama visuomeninė veikla.
Donato Tūnėlio nuotrauka.

kultūrą, jos ženklus ir simbolius ir puoselėti ją bendruomeninio (tautinio) sutarimo ir indelio į tautų kultūros lobyną reikmėmis.

7. Politinis sąmoningumas

— tautos tęstinumas, visavertis jos evoliucionavimas yra lietuvių aukščiausia vertybė, jo politinio sąmoningumo ir pilietinio veiksmo pamatas;

— tautinis nihilizmas, nepagarba humanitarinės kultūros tradicijai giliai lietuvių visuomenės politinį susipriešinimą, socialinį bei psichologinį susvetimėjimą, sąlygoja valstybės ir jos institucijų negalias;

— tautos tęstinumo idėja, kaip politinis orientyras, svarbi ne tik Lietuvos valstybei, bet ir humanitarinės vertybės pripažinčiai, visuomenės politinio sąmoningumą formuojančiai žiniasklaidai.

8. Tėvynės gamta

— lietuvis žino: gamtos, jos šventumo ir kaitos išgyvenimai buvo jo protėvių tikėjimo pamatas;

— prisirišimas prie tėviškos žemės ir gamtos visais laikais stiprino lietuvių atsparumą istorinėms negandoms, gaivino ir palaikė lietuvių;

— saugojimas ir jų nunykimas sujaukimas ir jų nunykimas prisidėjo ir prisideda prie lietuvių tautos savasties, jos dvasinių dorovinių galių nykimo;

— pagarba gamtai, jos saugojimas ir gyvenamosios aplinkos grožio puoselėjimas yra ne tik šventa lietuvių pareiga, bet ir jo dvasingumo, o taip pat solidarumo su kitais šaltinis.

9. Santykiai su kitataučiais

—lietuvis žino: Lietuvos Didžioji kunigaikštystė, įkurta lietuvių ir tapusi daugiataute valstybe, — puoselėjo pagarbą tautos ir religiniam tikėjimui, lojaliai dalyvavusiems jos kūrime ir gyvenime;

— toji pagarba rėmė baltų kultūros tradiciją;

— vėlesniųjų laikų nepakantumą kai kurioms tautybėms sąlygojo savignyos poreikis, lietuvių tautai ypač nepalankus procesai;

—nūdienos lietuvis savo santykius su kitataučiais grindžia humanistiniais tolerancijos ir bendradarbiavimo principais;

—negausi, nusilpusi tauta gali tikėtis tęstinumo, jeigu lietuvis gerbs ir padės savo tautiečiui.

III. TAUTOS ORGANIZACINĖ RAIŠKA

10. Asmenybė

—lietuvių tapatybę, dvasinio pasaulio branduolį sudaro lietuvių;

—jo lietuvių grindžiama tautos istorine praeitimi, etnokultūrinio bei etnopsichologinio paveldo ir pagarba savo protėviams;

— asmens lietuvių išlieja visuotinę (bendražmogiškąją) kultūrą ir sudaro jos elementą;

— atsiribodamas nuo tautiškumo (lietuvių) lietuvis praranda ne tik dvasinį ryšį su savo tauta, bet ir esminius, prasminius savo gyvenimo orientyrus.

11. Šeima

— šeima išlieka pamatine asmens socializacijos ir lietuvių ugdymo lastele;

— šeima — tautos tęstinumo garantas, jos fizinio (demografinio) ir dvasinio gyvybingumo šaltinis;

—nūdienos pasaulis meta išbandymus tradicinei lietuvių šeimai ne tik tautinės savivokos, bet ir demografinio atsinaujinimo, tėvų ir vaikų susikalbėjimo ir kitomis prasmėmis;

— rūpinimasis šeimos patvarumu, jos dvasiniu gyvenimu ir pagarba tėvams bei seneliams stiprina lietuvių.

12. Mokykla

— šalia šeimos mokykla atlieka ypatingą vaidmenį dramatiškos istorinės išbandymų išgyvenusios lietuvių tautos likime;

—pirmutinė lietuviškos mokyklos pareiga — ne vien žinių apie pasaulį ar bendražmogiškų vertybių perteikimas, bet ir savo tautos istorinės bei etnokultūrinės atminties skiepijimas, tautinės savimonės ugdymas;

—aukštosios mokyklos auklėtiniai tampa atsakingais už tautos tęstinumą, jos technoeconominę pažangą, o taip pat demokratines kultūros ir tautų sąveikavimo puoselėjimą.

13. Bažnyčia

—lietuvis vadovaujasi supratimu, kad Bažnyčia yra ne tik Dievo, bet ir tautos, jos narių dvasinio gyvenimo ir sutarimo namai;

—paskutiniaisiais amžiais lietuvių, ir katalikų kartu bendro, ginant savo tapatybes;

Bus daugiau

DRAUGAS, 2004 m. rugsėjo 21 d., antradienis

3

DANUTĖ BINDOKIENĖ

Nejaugi jiems visai protas susimaišė?

Dabar ypač daug dėmesio kreipiamas į nusikaltimus prieš vaikus, kai jie pagrobiami, išprievartaujami, vaizduojami pornografiniuose filmuose arba nuotraukose. Visuomet amerikiečiai stipriai reaguoja, kai išviešinami šie nusikaltimai prieš mažamečius arba nepilnamečius. Ir ne vien dėl kai kurių dvasininkų daromų nusikaltimų, bet ir dėl jaunimo organizacijų vadovų, pedagogų bei kitų asmenų. Vadinamoje kompiuterių ir interneto eroje, kai lengvai pasiekiami įvairi informacija ir dar lengviau ją pasidalinama, pedofilams, atrodo, atėjo tikras „auksas amžius“. Nepaisant, kaip kruopščiai jie medžiojami, kaip baudžiami, nuolat atsiranda naujų atvejų.

Nepaslapstis, kad kai kurie pedofilai keliauja į užsienį, kur lengviau patenkinti savo nešvarų pomėgį, kur teisėtvarka į vaikų tvirkimą žiuri kone atlaidžiai. Pasirodo, kad Amerikoje organizuojamos net „turistinės kelionės“, pedofilams ir kitiems ištvirkėliams, pažadant neribotą „malonumą“ pasirinkimą, užtikrinant net visai mažamečių vaikų „paslaugas“. Pasirodžius tokioms žinioms, kiekvieną tėvą, motiną, senelį, močiutę, kiekvieną protingą ir nesugedusį žmogų nukrečia šurpas: kur gi eina mūsų civilizacija?

Įvairių rasių žmonės subręsta nevienodu laiku: pietiečiai greičiau pasiekia brendimo amžių; šiauriečiai daug vėliau. Jeigu kai kurios pietiečių tautos 12–14 metų mergaitės ištėka ir gimdo vaikus, Lietuvoje tai retai atsitinka. Amerikoje nepilnamečiai yra įstatymais apsaugoti: draudžiama juos samdyti sunkiems darbams, draudžiamos ir vedybos. Kai kuriose Europos valstybėse šešiolikmečiai jau vadinami suaugusiais ir jiems suteikiamos teisės daug ką pasirinkti patiems. Bet, kaip atrodo, Lietuva manoro būti „dar modernesnė“ — vaikai laikomi nepilnamečiais tik iki 14 metų!

Ar tai reiškia, kad jie gali gauti vairavimo teises, pirkti ir viešai gerti alkoholį, vesti/ištėkti, gyventi nepriklausomai nuo tėvų, na, ir, žinoma, lytiniai santykiai kada bei su kuo nori? Į klausimą apie kelias pirmąsias teises

negalime tiksliai atsakyti, bet į paskutinę jo dalį, deja, atsakymas yra taip!

Kaip paaiškėja iš praėjusių šeštadienį BNS žinių agentūros išplatintos „sensacingos naujienos“ (žr. šeštadienio, rugsėjo 18 d. pirmąjį „Draugo“ puslapį), Lietuvos Baudžiamajame kodekse yra paragrafas, kad asmenys „atsakingi už tvirkinamusius veiksmus prieš mažamečius iki 14 m.“, yra baudžiami. Vadinasi, sulaukęs 14-os, vaikas jau suaugęs, turi teisę lytiškai santykiauti ir niekas nebus nei daug už jį vyresnio, jeigu išžagins 14 metų mergaitę arba berniuką! Juk visuomet gali pasiteisinti, kad tai „ne vaikas, o pagal įstatymus, suaugęs ir savo valia tokiems veiksmams pasidavė“.

Nejaugi asmenys — turbūt tai buvo teisininkai — išrašdami tokį straipsnį į Lietuvos Baudžiamąjį kodeksą, visiškai buvo netekę proto? Kaip kitaip galima tokį elgesį pateisinti? Ar žmonės Lietuvoje žino apie šį įstatymo straipsnį? Jeigu taip, tai kodėl nereikalauja, kad jis būtų bematant atšauktas? Kur yra Seimas, Vyriausybė, prezidentas, dvasininkija, mokytojai, auklėtojai? Nejaugi „kairė nežino, ką dešinė daro“?

Kokį įvaizdį užsieniui rodo lietuvių tauta, kai Olandija, pristatydamas naujais Europos Sąjungos nars, ne tik šią nesamą pabrėžė, bet leido suprasti, kad Lietuva yra „homoseksualių berniukų valstybė“. Tai gal dabar pedofilai organizuos „turistines ekskursijas“ ir į Lietuvą — juk ten „partneriai saugūs“, nedaug užsikrėtusių ŽIV/HIV... O kad tie partneriai mažamečiai vaikai, vos žingsnelį žengė į paauglystės metus, mažai kam rūpi. Gal taip Lietuvos turizmo biuras mėgins išplėsti savo veiklą ir užsidirbti daugiau pinigų... (Ir kodėl sustoti ties 14 metų riba? Pedofilams būtų tikras „rojus“, jeigu tą amžių Lietuvos teisininkai pastumtų dar atgal — sakykim, į 12, 11, 10 metų.)

Tiesiog supurto siaubas, pagalvojus apie baisią skriaudą, daromą mažai valstybei, iš kurios vaikų — jos didžiausio turto, jos ateities — atimama vaikystė, kai pati tauta juos stumia į lytinių išskrypimų, ligų ir nedorybių liūną.

91-ASIS LIETUVOS VYČIŲ SEIMAS

REGINA JUŠKAITĖ-ŠVOBIENĖ

Nr.3

Algio Rugienio, jaunojo, Pasaulio lietuvių centro; dr. Thornsteinn Gislason, Lietuvos garbės konsulo JAV; Albinas Zubackienės, „Darbininko“ laikraščio redaktorės; L.R. generalinio konsulato Čikagoje Vaclovo Kleizos; tėvo Placido Bariaus, provincijolo delegato Šv. Kazimiero provincijai; Juozo Rygelio, pirmininko, Amerikos Lietuvių kultūros archyvai; V. Ramonio, „Lithuanian Heritage“ žurnalo redaktoriaus; seselės vienuolės M. Bernadette Matukas, Sisters of the Immaculate Conception of the Blessed Virgin Mary.

Mandatų komisijos pranešimu, pirmajame posėdyje dalyvavo 85 asmenys. Jų tarpe 4 garbės nariai, 4 svečiai ir 3 centro valdybos nariai, atstovė 5 rajonams ir 29 kuopoms.

Posėdis baigtas malda, kurią sukalbėjo prelatas kun. dr. J. Anderlonis.

Vakare vyko susipažinimo vakaras, pavadintas „Night at the races“, kuris vyko „Meadowlands Race track“. Vyko privati gegužinė-vakariinė vyčiams žirgų hipodrome. Dalyviai, kurie

norėjo, išbandė savo laimę žirgų lenktynėse. Bet, atrodo, didelių laimėjimų mūsų grupėje nebuvo. Nuotaika pakili. Vakarą įdomus ir linksmas.

Antroji suvažiavimo diena

Penktadienį, rugpjūčio 6 d., šv. Mišios aukojamos viešbutyje už mirusius Lietuvos Vyčius ir organizacijos rėmėjus. Koncelebravo prelatas kun. J. Anderlonis ir A. Contons. Jiems asistavo diakono kandidatas Jonas Šarna. Mišių metu pianino skambino muz. Faustas Strolia.

Po Mišių antrą posėdžio sesiją malda pradėjo prelatas dr. J. Anderlonis.

Apie įvykius Lietuvoje ir Lietuvos išgarsinimą JAV kalbėjo John Mankus, L. V. organizacijos Lietuvos reikalų komiteto pirmininkas ir garbės narė Loretta Stukienė. J. Mankus davė išsamią istorinę perspektyvą apie įvykius Lietuvoje nuo 1989 m. iki nepriklausomybės ir įstojimo į NATO bei Europos Sąjungą.

Bus daugiau

Lietuvos Vyčių suvažiavime rugpj. 5-8 d. Secaucus, NJ. Iš kairės: garbės narystės komiteto pirm. Frank Petruskas ir 2004 m. garbės narys Veronika Bizinkauskas, Bernice Aviza, Ann Marie Kassel.

R. Juškaitės-Švobienės nuotr.

VISI KELIAI VEDA Į ŠILUVĄ

Užmiršę politines kautynes, rinkimų kampaniją ir net atidėję rudens darbus, dėkodami Dievui už gražų rudenį, savaitę maldininkai iš visos Lietuvos, ir dar iš toliau, traukė į garsiąją Šiluvą, šiądien Šiluvą vadinamą. Keletą kartų esu dalyvavusi Šiluvos atlyduose ir Marquette Parke, Šv. Mergeles Marijos Gimimo parapijoje Čikagoje, todėl noriu papasakoti, kaip atrodo tikrieji Šiluvos atlydai.

Pati Šiluvos istoriją išsivija gerai žino. Ši stebuklinga istorija prasideda XVII a. pradžioje. Tuo metu Žemaitijoje suaktyvėjo kalvinų tikėjimo

išpažinėjai. Buvo uždaryta katalikų bažnyčia, Šiluvoje pastatyta dar XV a. Tai buvo penkioliktąji bažnyčia Žemaitijoje. Šiluvos dvaro savininkas Melchioras Zaviša, priėmęs kalvinų tikėjimą, į savo pusę palenkė nemažai parapijos žemaičių. Tarp katalikų ir kalvinų prasidėjo kovos. Katalikų jėgos silpo, o 1536 m. sudegė ir jų bažnyčia. Protestantai agresyviai puolė katalikus, net atiminėdami jų turta. Tai matydami paskutinis katalikų bažnyčios kunigas Šiluvoje Holupka sukrėmė bažnytinis daiktus į kaustytą skrynį ir įkaskė ją į žemę prie didelio akmenų netoli

Šiluvos. Tarp paslėptų daiktų buvo bažnyčios steigimo dokumentai, Marijos paveikslas, bažnytiniai indai ir kt.

Praėjus 72 metams, 1612 m., Šiluvos apylinkėse piemenukai ganė bandą. Vieną dieną jiems žaidžiant ant didelio akmenų pasirodė jauna moteris, laikanti kūdikį. Ji giliai verkė. Vaikai išsigando ir nedrįso jos prakalbinti. Apie tai sužinoję, žmonės susirinko prie akmenų. Atėjo ir kalvinų pastorius, kuris norėjo pabarti žmones, kad šie tiki prietarais, bet kaip tik tuo metu ant akmenų vėl pasirodė verkianti Marija. Pastorius paklausė jos: „Kodėl verki?“ Moteris atsakė: „Kitačios šioje vietoje buvo garbinamas mano mylimas sūnus, o dabar čia ariama ir sėjama“. Tai pasakiusi, ji pranyko.

Tuo metu katalikai jau buvo bepradedantys atsigaivinti ir reikalavo savo teisių. 1588 m. Valstybės Seimas buvo išleides nutarimą, kad visi bažnytiniai turtai būtų grąžinti katalikams. Varnių kanauninkas Jonas Kazakevičius rūpinosi Šiluvos bažnyčios atgavimu. Tuo metu vienam Šiluvos kaime šimtametis senelis, senatvėje apakęs, ėmė pasakoti, kad toje vietoje, kur pasirodžiusi Dievo Motina, esanti žemėje paslėpta geležinė skrynja. Senelio kalbos pasiekė kanauninką Kazakevičių. Jis paprašė parodyti vietą, kur stovėjusi katalikų bažnyčia. Kai tik senelis buvo atvestas į tą vietą, jis staiga praregėjo ir parodė vietą, kur buvo paslėpta skrynja. Atkasus skrynją, buvo rastas aktas, kuriuo Gedgaudas 1457 m. žemę dovanojo Šiluvos katalikų parapijos bažnyčiai. Buvo rastas ir Dievo Motinos paveikslas, kiti daiktai.

Garsas apie stebuklingą Marijos pasirodymą nuaidėjo per visą Lietuvą. Žmonės ėmė

grįžti prie katalikų tikėjimo.

Šiluva yra viena iš penkių pasaulio vietų Europoje, kur Marijos pasirodymas yra oficialiai pripažįstamas Bažnyčios. Patikimumo stebuklingam apsišaukimui teikia tai, kad ji liudijo kalvinas pastorius, kuris netikėjo stebuklais.

1760 m. pradėta statyti nauja, mūrinė, renesanso stiliaus bažnyčia, šiądien turinti bazilikos statusą. Už kelių šimtų metrų nuo jos, toje vietoje, kur ant akmenų buvo pasirodžiusi Marija, kun. S. Giedraitis pastatė medinę koplytėlę, stovėjusią iki 1912 m. 1903 m. iš Paryžiaus buvo pasikviestas garsus architektas Antanas Vivulskis, kuris suprojektavo naują koplytį. Kertinių koplyčios akmenį architektas prel. J. Mačiulis-Maironis. Koplyčia buvo pradėta statyti 1912 m. ir pašventinta 1924 m. Šie du didingi statiniai – bazilika ir koplyčia – mažo Lietuvos miestelio – Šiluvos – peizažui suteikia solidumo.

Pokariu sovietinė valdžia visai draudė žmonėms rinktis į Šiluvą, paskelbdavo, kad apylinkėje siaučia maras, kelius perkasdavo grioviais, bet žmonės tradiciją išlaikė. Šiluvą 1993 m. aplankė ir popiežius Jonas Paulius II. Tam įvykiui atminti, arkivyskupo S. Tamkevičiaus pastangomis čia buvo įkurtas Jono Pauliaus II dvasinis centras, kuriame šiemet keletą mėnesių mokysis klierikai. Dvasinis centras taip pat priima maldininkus. Čia susipaudo, nakvynei vietų galima buvo rasti net ir atlydų dienomis.

Reikia paminėti, kad 1999 m. priešais didingą koplytį buvo pastatytos dvi galingos klūpančių angelų skulptūros, kurių fundatoriai yra Kanados lietuviai. Skulptūras sukūrė skulptoriai, tėvas ir sūnus Antiniai. Pabuvojus vieną dieną Šiluvoje, galėjai pajusti tikrą atlydų vaizdą, koks piešiamas literatūroje: toli Šiluvos miestelio gatvėmis buvo nutisusios prekiautojų duona, dešromis,

šventais paveikslėliais ir kitais religiniais niekučiais eilės, iš vienos gatvės pusės prekiautojas leido balaganą muziką, o kitoje savo produkciją siūlė naujasis „Pupų dėdė“. Kaip priklauso, pakelyje nuo bazilikos iki koplyčios šaligatvis buvo apštas ubagų, su kuriais niekas negali susitvarkyti. Aukas rinko Domeikavos parapijos Kaune komitetas savo bažnyčiai užbaigti, buvo paravinėjama religinė literatūra. Tikintieji buvo persergėti nesu-sivilioti platinama apsišaukelių literatūra.

Šiluvos atlydai, kaip ir daugelis kitų didžiųjų, sekma-dienį buvo transliuojami per Lietuvos televiziją. Tai masino žmones, todėl nė vieną dieną Šiluvoje netrūko maldininkų. Kasdien buvo meldžiamasi vis kita intencija – už tikinčiuosius, už bažnyčios darbininkus, už kunigus, už kariuos ir kariuomenę, už politikus ir kt. Malonu čia buvo sutikti čika-giškams gerai pažįstamą kunigą Kazimierą Ambrasą, SJ, kuris su būriu kitų kunigų dalyvauja komuni-jai. Nė vieni Šiluvos atlydai neapsiejo be prof. Vytauto Landsbergio. Dalyvavo kitai politikai. O apskrusis Viktoras Uspaskichas maldininkams samdė netgi autobusus.

Šiluvą 1998 m. buvo įkurtas Šiluvos kultūros paveldo remimo fondas, kurio tikslas – rinkti lėšas Šiluvos istoriniam paveldui tvarkyti ir reklamuoti. Šiluvos apylinkėse ir daugiau įdomių vietų: netoliese – istoriniai Tytuvėnai, gražios gamtos apsuptyje – Skaraitišės dvaras, kuriame rengiamasi įrengti sveikatingumo ir turizmo centrą. Šiemet išleistas leidinėlis apie Šiluvą.

Šiluvos atlydų dienomis „Valstiečių laikraštis“ rašė, kad šiluviečiai aktyviai buvo išvykę į Lenkiją, į vieną iš septynių ten esančių Šiluvų (Šidlova), žinoma, ne tokių garsių kaip lietuviškoji. Lenkai mano, kad šį vardą jiems greičiausiai yra atnešę lietuviai.

Na, o baigiant, negalima

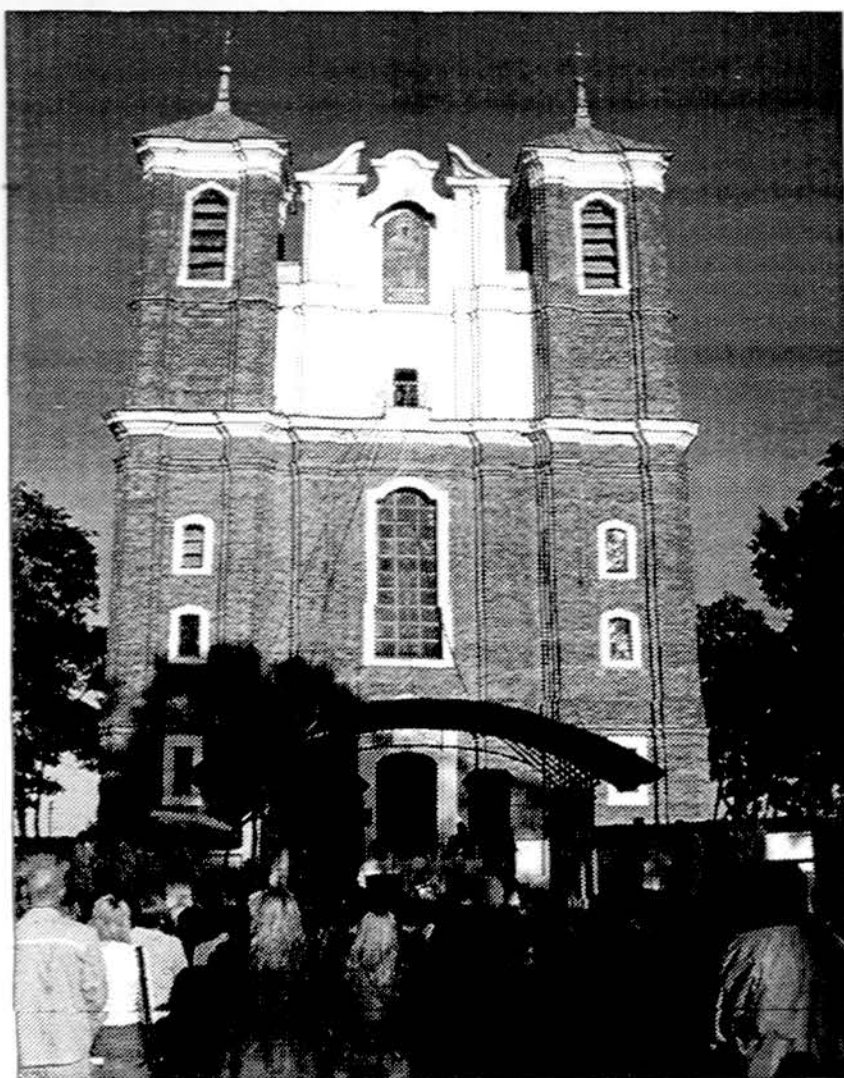

Klūpančio angelo skulptūra Šiluvoje – fundatoriai Kanados lietuviai.

nepaminėti nelinksmo fakto, kad praėjusią žiemą buvo apipelstas garsiosios Šiluvos Dievo Motinos paveikslas, esantis didžiajame Šiluvos bazilikos altoriuje, kuris popiežiaus Pijaus XVI buvo paskelbtas ste-

buklingu ir kuris 1886 m. vainikuotas Karalienės garbės vainiku. Pavogtos brangios metalų karūnos. Piktadarijai dar nerasti.

Audronė V. Škiudaitė

Šiluvos bažnyčia.

Mūsų daržai ir darželiai

Paruošia Žalanykštis

KAS RUDENI GELTONUOJA LAUKUOSE IR PIEVOSE?

Klausimas. Šiuo metų laiku, vos išvažiuojus iš miesto, negalime nepastebėti visur laukuose, pakele, pamiškėse geltonai žydinčių, aukštų augalų. Kai kur jų tiek daug, kad prieš akis vien geltona... Atrodo, kad tai laukiniai augalai, bet šią vasarą Lietuvoje matėme jų prisodintą parkuose, miestuose. Ar galėtumėte trupučiui parašyti apie šias rudens geles? Kai kartą prisiskysiu puokštę, kaimynė pasakė, kad nuo jų galima gauti šienligę ir liepe tuoj išmesti...

Atsakymas. Jūsų paminėtas augalas angliškai vadinamas „Goldenrod“ arba „Canada goldenrod“, lietuviškai –

Kanadinė rykštenė, lotyniškai – Solidago canadensis. Atrodo, kad lietuviškas pavadinimas yra tikslus vertimas iš anglų, išėjus žodį „golden“, kuris reiškia – auksinė; o „rod“ – rykštė, virbas. Priklauso Compositae (graziųjų žiedžių) šeimai.

Visų pirma – šienligės ar kurios kitos ligos nuo šių augalų tikrai negausite. (Pastebėkite: kai kuriose gelčių parduotuvėse galima pirkti „goldenrod“ puokštes, o kenksmingus augalus pardavinėti draudžiama). Iš esmės kai kurios rykštėnų rūšys turi gydomųjų savybių, pvz. paprastoji rykštenė (Solidago virga-aurea), kurios žiedai – t.y. jų nuoviras – skatina šlapimo išsiskyrimą, vartojami nuo inkstų uždegimo, lėtinio odos ligų, viduriavimo, reumato, o liaudies medicinoje – nuo tulžies pūslės akmenligės, skorbuto; šviežiais lapais gydymas sunkiai gyjamos žaizdos...

„Goldenrods“ – rykštėnės kilusios iš Šiaurės Amerikos žemyno (dėl to ir vardas „canadensis“). Iš Amerikos jos atvežtos į Europą – Anglijoje pradėtos sėti ir sodinti nuo maždaug 1649 m. Iš darželių lengvai paplito po laukus, kur jos gali

tapti sunkiai išnaikinamomis piktžolėmis, tačiau bitininkai rykštenes vertina, nes tai paskutinis gausiai žydintis augalas prieš žiemą ir iš jo žiedų bitės surenka daug medaus.

Rykštenės yra daugiamečiai augalai. Dauginamos iš sėklų, bet taip pat iš tvirtų, storų, gumuotų šakniastiebių. Žydi rugpjūčio pabaigoje – rugsėjo pradžioje: ant tvirtų, aukštų, beveik sumedėjusių stiebų išaugindamos skaisčiai geltonų, mažų žiedelių šluotelės arba kekes. Augalas patrauklus, ypač, kai žydi visais laukais, pieva, pamiškė. Galima auginti ir darželiuose. Rykštenės labai nereikios, tik geriausia sodinti saulėtoje vietoje. Kadangi jos pakencia sausrai, dažnai sodinamos parkuose, miestų želdiniuose. Siūlau pasidžiaugti saulės spalvomis šviečiančiais rykštėnų laukais, nes netrukus jie nubluks ir visais grožis išnyks.

Tik vienas perspėjimas: jeigu sumanytė rykštėnų pasisodinti savo darželyje, būtinai nukirpkite peržydėjusius žiedus, nes jų sėklas, aprūpinat pūkiniais sparneliais ar parašiutėliais, plačiai išsėja vėjas. Netrukus apsižiūrėsite, kad rykštėnų pridėjo ten, kur net nesitikėjote ar nenorėjote...

AR TIKRAI APSAUGO NUO „POISON IVY“

Klausimas. Žinau, kad porą kartų rašėte apie šiame krašte randamas piktžolėles (aš jas taip vadinu, nors angliškai, rodos, jos vadinamos „poison ivy“) ir paratėte jų

saugotis. Kaip bebūtų keista – šią vasarą pasitaikė užsikrėsti jų nuodais. Turėjau net pas gydytoją eiti ir daug nepatogumų kainavo.

Girdėjau, kad čia yra toks augalas, kurio sultys panaikina „poison ivy“ veikimą. Ar teisybė? Kur tokių augalų rasti?

Atsakymas. Iš tiesų toks augalas yra – ir dažnai auga visai „poison ivy“ kaimynystėje! Angliškai vadinamas „jewelweed“, lotyniškai – Impatiens capensis. Artimiausias lietuviškas atitikmuo, kurį galėjome rasti – Paprastoji spigė. Priklauso Balsaminaceae šeimai. Beje, darželiuose dažnai augina šios šeimos narys – balzaminas (Impatiens balsamina, angl. „balsam“).

Spigė savo lietuvišką vardą, be abejo, gavo nuo sėklų: vos tik palietė ar paspaudė išnokusią sėkladėžę, ji staiga pirštuose spragtelė, sprogtai ir paberia sėkles. Todėl angliškai šis augalas dar vadinamas „Touch-me-not“ (neliesk manęs). Tą patį savybę turi ir Darželinis balzaminas, ir kiti šios šeimos nariai.

„Jewelweed“ mėgsta drėgną, derlingą žemę, auga miškuose, pagrioviuose. Lapai ir stiebai mėsingi, žiedai geltonai oranžiniai, primenantys maišelius, „sukabinti“ ant plonųjų kotelių, vilioja nektaro ieškančius vabzdžius ir net paukštelius – kolibrius (hummingbirds).

Šio augalo lapų sultys, jomis patyrus „poison ivy“ palietus vietas, tikrai panaikina jų nuodus. Dar geriau, kai daug „jewelweed“ lapų išverdama truputį vandens, skysčiai nukošiamas ir juo padengiamos vietas, kurias palietė vijoklės. Kadangi lapų nuoviras palyginti greitai genda, galima jį sušaldyti plastmasiniuose maišeliuose ir panaudoti, kai reikės. Beje, tas skystis padeda ir nuo nusidilginimo, nors dilgelių niežėjimas ir skausmas nėra toks ilgalaikis, kaip „poison ivy“. Pažymėtina, kad „jewelweed“ dažnai auga tose patiose vietose, kur pasitaiko ir dilgelių (angl. „nettle“), ir „poison ivy“, tarytum pati gamta parūpina vaistą nuo šių bjaurių piktžolių (tikrąja to žodžio prasme).

Ir dar vienas patarimas: jeigu, palietus „poison ivy“, užkrėsta vieta nedelsiant (maždaug per 10 minučių) nuplaunama su muilu ir karštu vandeniu, galima užkurti išvengti. Kadangi problema sukelia visame „poison ivy“ augale esantis aliejus, ypač lengva jį nuplauti, panaudojant riebiuosius indams plauti skirtą skystą muilą, pvz. „Dawn“. Juo padengus užkrėstą vietą ir nuplovus karštu vandeniu, „poison ivy“ aliejus panaikinamas.

PARDUODA

Parduodamas 3 kamb. butas su mansarda ir garažu sublokuotame name Kaune. Tel. 708-636-6118, Liucija

SIŪLO DARBĄ

Houskeeper for Lake Shore Drive resident. Experienced, dependable, English-speaking. 4 hours/day, \$13/hr. References required. Call 312-516-1630.

Darbai reikalingi dažytojui, statybai su darbo patirtimi. Būtinai turėti mašiną. Pagaudautina, kad kalbėtų rusiškai. Tel. 847-980-7887.

SPA CONSTANTINE NOW HIRING
Massage therapists and nail techs. Must be certified massage therapist nail tech. Must have Illinois state license. Please call 708-945-8051, fax resume to 630-969-5333

PASLAUGOS

STATE FARM INSURANCE AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVEIKATOS IR GYVYBĖS DRAUDIMAS
Agentas Frank Zapolis (versle 49 metai)
Off. Mgr. Aukse S. Kane, Vilma Jarulienė, Virginija Smuikaitienė kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th St., Evergreen Park, IL 60805
Tel. 708-424-8654/773-581-8654

Parduodamas vienos šeimos mūrinis namas Westchester raj. 3 mieg., 2.5 vonios, 2 židiniai. Pilnai įrengtas rūšys su baru. Pagrindinis mieg. su atskiru dušu ir tualetu. Name daug kas atnaujinta. Prašoma kaina \$297,500. Alex Realty tel. 708-656-2233 arba 708-651-4978.

IŠNUOMOJA

Woodridge išnuomojami 1-2 mieg. naujai suremontuoti butai. 1 mieg. – \$600-\$640; 2 mieg. – \$680-\$720. Tel. 630-910-0644, Jana.

Išnuomojamas 2 mieg. modernus butas naujame name. 66 Pl. už Kedzie Ave. Tel. 708-656-6599.

Išnuomojamas apšildomas 4 kamb. 1 mieg. butas (67 & Whipple apyl.) \$415 į mėn. (ir daugiau) + „security“ Tel. 773-434-4543.

GROŽIO PASLAUGOS

NIRVANA – ODOS IR PLAUKŲ LAZERIO KLINIKA
*Pilna mediciniška spa procedūra
*Naudojama naujausia lazerio technologija
*Medicininė priežiūra
*Plaukų depilacija
*Odos atnaujinimas ir veido foto procedūra
*Aknes gydymo procedūros
*Botoksas injekcijos
*Mikro-dermis nušlavimas
*Parinkta kolekcija odos priežiūros produktų
*Odos grožis
9115 S. CICERO OAK LAWN, IL 60453
TEL. 708-229-1051 Rugsėjo mėn. 10% nuolaida!

SIUNTINIUS, PINIGUS, AUTOMOBILIUS

SIŪSKITE PER
ATLANTIC Express Corp.
YRA GALIMYBĖ UŽSISAKYTI KONTEINERĮ
SIUNČIAME AIR CARGO IR LAIVU
LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ, BALTARUSIJĄ
IŠSIUNČIAME KIEKVIENĄ SAVAITĘ, PRISTATOME GAVĖJUI TIESIAI RANKAS.
1-800-775-SEND
Mūsų atstovai:
Bravo Coffee and deli
238 Main Str. LEMONT, IL 60439, Tel: 630-257-3300
KALYNA corp.
338 S. Rohlwing Road PALATINE 60067, Tel: 847-776-7766
2719 W 71st Str. CHICAGO, IL 60629, Tel: 773-434-7919
8801 78 Th Ave BRIDGEVIEW, IL 60455, Tel: 708-599-9680

LIETUVOS GELEŽINKELININKŲ ŠVENTĖ VYKO VISOJE ŠALYJE

ANATOLIJS LAPINSKAS

Rugpjūčio 28 d. Lietuvos geležinkeliai minėjo 145-erius metus nuo geležinkelio tiesimo Lietuvoje pradžios ir 85-ąsias nepriklausomų Lietuvos geležinkelių metines.

XIX amžiaus viduryje Rusijos vyriausybė nutarė statyti Sankt Peterburgo – Varšuvos geležinkelį. 1858 m. netoli Vilniaus atlikti pirmieji bandomieji darbai, žiūrėta, su kokiais netikėtumais teks susidurti, tiesiant geležinkelį. 1859 metais Lietuvos teritorijoje pradėtas tiesti Peterburgo – Varšuvos geležinkelis. 1861 m. pradėjo veikti šio geležinkelio atšaka Kaunas – Kybartai (Virbalis). Po metų pajudėjo traukiniai ir į Peterburgą bei Varšuvą, dar po dešimtmečio atsirado ir kitos geležinkelio linijos.

1918-aisiais kūrėsi nepriklausoma valstybė: suformuota pirmoji Lietuvos vyriausybė, duris atvėrė lietuviškos mokyklos, rusišką žodį keitė lietuvių kalba, raštas.

1919 m. liepos pradžioje karinė vokiečių geležinkelio vadovybė perdavė Lietuvai pirmuosius geležinkelio ruožus, stotis, o liepos 6-ąją iš Kaišiadorių į Radviškį atvyko pirmasis lietuviškas traukinys. Ši data – Lietuvos geležinkelio nepriklausomybės diena.

Tarpukario nepriklausomos Lietuvos atstatymas, valstybės pasididžiavimu tapęs, geležinkelis buvo vertinamas, kaip moderni ir patikima šalies transporto priemonė. Sovietmečiu Lietuvos geležinkelis buvo valdomas iš Rygos, mat jis priklausė Pabaltijo geležinkelio valdybai, o iš tikrųjų – iš Maskvos, pajungtas vadinamiesiems „sajunginiams“ interesams.

1991 m. buvo įsteigta „Lietuvos geležinkelių“ įmonė. 1992 m. Lietuvos geležinkeliai tapo tarptautinių organizacijų nariu, tais metais buvo atidarytas ir „langas į Europą“ – tiesioginis susisiektis su Lenkija per Seštokus.

Po gana sudėtingo (ekonominė prasme) pirmojo „Lietuvos geležinkelio“ dešimtmečio, pastarųjų metų rezultatai išties džiugina: stabilūs krovinių srautai užtikrina nuolatines

pajamas, artimoje perspektyvoje bus iš esmės atnaujintas riedmenų parkas, visa infrastruktūra, reikšmingai didinama traukinių greičiai.

Radviškis – šiaurės Lietuvos geležinkelių sostinė

Šiaurinio regiono geležinkelininkai savo šventę šventė ne tik Radviškyje. Prasmingu akcentu tapo Lietuvos geležinkelių kryžiaus šventinimas Kryžių kalne Šiaulių rajone.

Šis kryžius – išpūdingas Lietuvos kryždirbystės kūrinys. Jį sukūrė Radviškio tautodailininkas Martynas Gaubas, per keturias savaites kartu su sūnumi išskaptavęs 5,7 m kryžių su 2,5 m Nukryžiuotojo statula. Kryžiaus apačioje – geležinkelio simbolika – bėgiai, skaldai ir emblema: LG 2004. Į šias iškilmes atvyko „Lietuvos geležinkelių“ generalinis direktorius Jonas Biržiškis, kiti bendrovės vadovai, taip pat Radviškio geležinkelio įmonių vadovai: Lokomotyvų depo viršininkas Česlovas Gedvydas, Vagonų depo viršininkas Petras Ramoška, Radviškio geležinkelio stoties viršininkas Vytautas Kulikauskas. Bendrovės generalinis direktorius J. Biržiškis tarė žodį Kryžių kalno papėdėje:

„Susirinkome šioje šventoje vietoje, kur šimtai tūkstančių Lietuvos žmonių, svečių iš užsienio išreiškia savo tikėjimą ir viltį. Mes, Lietuvos geležinkelininkai, 145 metus eję savo „geležiniu keliu“ per įvairiausias istorijos vingius, vargus ir džiaugsmus, suprantame, kad mūsų gyvenimo esmę sudaro ne vien gamybiniai pasiekimai ar naujos technologijos, bet ir mūsų vidinis tobulėjimas, ryšiai su mūsų visa geležinkelininkų šeima, taip pat ir bažnyčia. Būtent ji mums leido patikėti savimi, savo sugebėjimais, kurie nulėmė dabartinę gana palankią mūsų padėtį.

Pastaroju metu mes daug dėmesio kreipiame į žmogiškąjį aspektą. Šiandien pašventiname kryžių žaismą, kadaise čia įvykusių nelaimių aukų atminimą, teikiame reikšmingą paramą senelių namams, skiriame šimtatūkstantines sumas sportui, kultūrai, kitiems humanitariniams tikslams.

Tikiu, kad šis kryžius taps dar viena stotimi, kur šalies geležinkelininkai atvyks susitelkti, apmąstyti gyvenimo prasmę.

Po pietų šventė tęsėsi Radviškio Antaniškių parke. Oficialios dalies metu bendrovės generalinis direktorius J. Biržiškis priminė, kad prieš 85 metus, 1919 metų vasarą, į Radviškį iš Kaišiadorių atvyko pirmajam traukiniui, prasidėjo nepriklausomos Lietuvos geležinkelio veikla. Todėl Radviškis ne tik dabartinė, bet ir istorinė prasme turi pagrindą būti laikomas šalies geležinkelio sostine.

Šiame mieste dirba trečdalis „Lietuvos geležinkelių“ darbuotojų, jų darbas geriausiai vertinamas visoje bendrovėje. Todėl Radviškio lokomotyvų depui pirmiausia bus paskirti nauji modernūs šilumvežiai, kuriuos ketina įsigyti bendrovė. Radviškio geležinkelio stotis yra pirmoji visiškai kompiuterizuota įmonė. Geriausiais žodžiais galima įvertinti ir vagonų depo darbą. Jo ateitis irgi turi gražią perspektyvą, čia bus nauji cechai, kuriuose bus renovuojamas visas vagonų parkas.

Apskritai, kiekvienas žmogus, važiuojantis Lietuvos geležinkeliais, visoje šalyje mato atnaujintą geležinkelio stotį, sutvarkytą aplinką. Ne paslaptis, kad dirbti „Lietuvos geležinkeliuose“ tampa prestižu. 590 geležinkelio darbuotojų mokosi aukštesniose ir aukštosiose mokyklose, bendrovėje dirba dešimtys mokslų daktarų.

Dar svarbiau, kad susiformavo ištisos geležinkelietų kartos, kad darbo patyrimą perduoda seneliai ir tėvai. Ne vienos šeimos bendras darbo stažas geležinkelyje yra didesnis už visą Lietuvos geležinkelio pusantrą šimtą metų veiklos laikotarpį.

Renginyje kalbėjo Radviškio rajono meras Antanas Čeponas, regiono geležinkelininkams buvo iškelti gausūs apdovanojimai. Šventė tęsėsi iki vakaro. Geležinkelininkus džiugino „Baritonų trio“ iš Kauno, dainavę operetinių melodijų, neapolietiškas dainas, Radviškio miesto meno kolektyvai, koncertavo „Vairo“ ansamblis, vyko diskoteka.

Kaune linksmumo netrūko

Kauno geležinkelininkų šventė prasidėjo susikaupimo valandomis Žaslių bažnyčioje ir Žaslių geležinkelio stotyje, kur buvo pašventintas kryžius su užrašu: „Viešpatie, globok visus, esančius kelyje“.

Po to, jau Kaune gausių žiurų būrį pritraukė šiuolaikinės geležinkelio kelių priežiūros technikos paroda. „Lietuvos geležinkeliai“ gali pasigirti pačia moderniausia europine geležinkelio technika, leidžiančia mažiausiomis sąnaudomis garantuoti puikią kelių kokybę, riedmenų priežiūrą.

Visiems buvo įdomu pamatyti ypatingos galios kranus, galinčius pakelti, pvz. nuvirtusią naftos cisterną, arba vikšrinus traktorius, skirtus kitiems avarių padariniams likviduoti. Nauja austriška technika pati nustato, kurias geležinkelio bėgių vietas reikia remontuoti, kuriuos kelio ruožus išlyginti.

„Kauno geležinkelio infrastruktūra“ už kelio, jo statinių priežiūros bei remonto darbus įrengta išta dekoracijomis papuošta vaikų pramogų zona, kurioje aktorai siūlė žaidimus, atrakcionus, kitas pramogas mažiesiems. Vyresniesiems buvo skirta sporto pramogų zona, kurioje buvo galima išbandyti jėgą riterių turnyre, šaudant iš lankų ir arbaletų, varžantis sumo čempionato aikštėje ar galiūno rinkimuose.

Istoriniu požiūriu Kauno geležinkelio stotis irgi ypatinga. Jos prieigos beveik prieš pusantro šimto metų buvo pastatytas vienintelis Lietuvoje tunelis, kuris sėkmingai tarnauja iki šiol. Beje dar didesniam patikimui artimiausiais metais jį žadama kapitaliai suremontuoti.

Vėliau Kauno regiono, o jam priklauso geležinkelis nuo Vievio iki Radviškio, nuo Kaišiadorių iki Kybartų bei mums itin reikšmingas kelio likos kilometrų europinės vėžės ruožas Lenkijos link, geležinkelininkai nuvyko į Palemoną, kur šventė tęsėsi linksmomis gaidomis.

Jau pati kelionė į Palemoną buvo linksma – sovietinio „retro“ stiliumi su visais būdingais au laikotarpio personažais: bufetininkėmis, cigonėmis, „amžiniais jūreiviais“. Todėl nenuostabu, kad daugelis keleivių tokiu traukiniu pageidavo važiuoti ir kur nors toliau.

Palemone iš pradžių irgi įvyko apdovanojimų ceremonija – geriausiems geležinkelininkams buvo teikiami Susisiekimo ministerijos, „Lietuvos geležinkelių“, Pramo-

DRAUGAS, 2004 m. rugsejo 21 d., antradienis

5

Radviškio geležinkelio stotis.

nininkų asociacijos padėkos raštai, garbės geležinkelininko ir garbės riterio kryžiaus ženklai.

Po to jau buvo galima linksmintis – tiek suaugusiems, tiek vaikams. Pastariejiems buvo įrengta išta dekoracijomis papuošta vaikų pramogų zona, kurioje aktorai siūlė žaidimus, atrakcionus, kitas pramogas mažiesiems. Vyresniesiems buvo skirta sporto pramogų zona, kurioje buvo galima išbandyti jėgą riterių turnyre, šaudant iš lankų ir arbaletų, varžantis sumo čempionato aikštėje ar galiūno rinkimuose.

Šventės metu veikė ginklų bei dokumentų fotografijos parodos, parodyta vaizdo retrospektyva „Iš Kauno geležinkelio istorijos“. Šventėje koncertavo žinomi estrados dainininkai, aktoriai, grupės „Studija“, magijos teatras „Di Archi“.

Ignalinoje – irgi buvo geras oras

Geležinkelininkų šventės Ignalinoje organizatoriai, prisiminę pernai metų šventės neprašytą palydovą – lietų, nuo pat ryto vis žvalgesį ir dangų. Tačiau vidudienį, kai prasidėjo šventė, orai tikrai nekludė nei patiems Vilniaus regiono geležinkelininkams, nei jų svečiams, tarp jų Lietuvos Respublikos Seimo pirmininko pavaduotojui Česlovui Juršėnui ir Seimo narei Kazimierai Prunskienei.

Prie Klaipėdos, Giruliuose

Žemaitijos geležinkelininkai šventę savo šventę susirinko pajūryje, Giruliuose, Lietuvos geležinkelio poilsiavietėje. Tai pirmoji nepriklausomos Lietuvos geležinkelininkų šventė, iškilmingai minima Klaipėdoje. Į ją atvyko ne tik patys geležinkelininkai ir šeimų nariai, tarp jų yra ir ištisos geležinkelininkų dinastijos, bet ir politikai, verslininkai. Giruliuose buvo apdovanoti nusipelnę geležinkelininkai, vyko koncer-

tai, sporto varžybos.

Klaipėdos krašto geležinkelio istorija šiek tiek kitokia nei likusios Lietuvos. Pirmasis geležinkelis Klaipėdos krašte pradėtas tiesti 1872 metais. Po trejų metų juo traukiniai iš Klaipėdos jau riedėjo į Tilžę ir Pagėgius. Vėliau buvo tiesiami siaurieji geležinkeliai į Gargždus, Vėžaičius, Plikius. Siekiant sujungti visos Lietuvos geležinkelių, 1932 m. buvo nutiesta Kretingos – Telsių atkarpa.

Šiuo metu Klaipėda yra viena pagrindinių IX B tarptautinio geležinkelio transporto koridoriaus ašį, todėl čia vyksta nemaži geležinkelio tobulinimo darbai, atnaujinamos prieigos prie Klaipėdos stoties, pvz., Pausčio kelyje po geležinkelio paklota geotekstilė, apsauganti aplinką nuo teršalų, keičiami bėgiai, pabėgiai.

„Lietuvos geležinkeliai“ šiuo metu yra vienas aktyviausių šalies ekonomikos „motorų“. Tai rodo keletas skaičių: per 2004 m. pirmąjį pusmetį bendrovė pervežė 21,9 mln. t krovinių (11 proc. daugiau nei pernai metų laikotarpiu), investicijoms skyrė 158,6 mln. Lt ir investicinę programą, palyginti su 2003 m. I pusmečiu, padidino 1,7 karto. Taigi bendrovė turi kuo džiaugtis ir 145 – mečio jubilėjaus proga belieka pasveikinti visus „Lietuvos geležinkelių“ bendrovės vadovus, visus Lietuvos geležinkelininkus.

GRAFIKĖS IR TAPYTOJOS M. KATILIŪTĖS PALIKIMAS

Iš Muziejaus saugyklių iškelti vienos talentingiausių prieškarinio dailininkų, grafikės, tapytojos, knygų iliustratorės Marcės Katiliūtės (1912–1937) darbai įsikūrė sostinės „Vartų“ galerijoje. Pirmą kartą tokią išsamią šios autorės parodą Vilniuje pristato Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus Kaune, saugantis didžiąją dailininkės palikimo dalį.

Pasak šio muziejaus direktoriaus Osvaldo Daugelio, daugelį dešimtmečių Marcė Katiliūtė buvo gerokai primiršta, o jei pažįstama, tai tik kaip grafikė, knygų iliustratorė, tad dabar esąs geras laikas atskleisti ir tapytojos, portretistės, išvagusios psichologės talentą.

Penkiose „Vartų“ salėse nuo sienų žvelgia M. Katiliūtės amžininkai, studijų draugai, bičiuliai, artimieji, tačiau daugelis nutapytų žmonių šiuolaikiniam žiūrovui jau nebeatpažįstami. Eksponuojami ir dailininkės lino raiziniai, tušu, anglimi, pieštuku piešti eskizai, akvarelė lieti peizažai.

Pasak dailininkės sesers Eugenijos, Marcė buvusi tikra menininkė, siekusi aukštų idealų, kurdama nieko nematydavusi ir negirdėdavusi, o namuose atsilankę svečiai būtinai turėdavo pozuoti jos portretams. Nė 25-erių nesulaukusi M. Katiliūtė spėjo sukurti apie pusę tūkstančio tapybos ir grafikos darbų, iliustravo Vytauto Tamuličiaus, Kazio Jakubėno, Antano Vaičiuliaičio, Petro Cvirkos knygeles vaikams, sukūrė iliustracijas leivos Simonaitės romanui „Aukštųjų Šimonių likimas“, už kurias jau po mirties pelnė pasaulinės parodos Paryžiuje aukso medali. Pasak dailės istorikų, talentinga kūrėja yra užėmusi pelnytą vietą garsiausių tarpukario grafikų ir tapytojų panteone.

Pasak artimųjų, didžiausia nuoskauda jautrios prigimties dailininkei buvęs neobjektyvus sprendimas neskirti jai stipendijos studijoms Paryžiuje. Stambi stipendija būtų buvusi didelė pasipirtis iš daugiavaikės šeimos kilusiai kūrėjai. Iki šiol

paslaptis gaubia ir M. Katiliūtės ankstyvos mirties priežastį. Spėjama, kad ją galėjo pagreitinti tuometinis skeptiškas požiūris į moterį menininkę arba nelaiminga meilė.

Dailininkės atminimas įamžintas jos tėviškėje, Laimužės vieniemyje Joniškio rajone. Čia įkurtas dailininkės memorialinis muziejus, saugomi jos kūrybos įrankiai, nedaug darbų, išlikusių po karo. Deja, nuo artėjančio fronto į avilius suslapstyti kūrėjos dienoraščiai, dailės kūrinių sudėgę, dingę ir atmintinas aukso medalis iš Paryžiaus.

M. Katiliūtės dienoraščių fragmentų saugoma Martyno Mažvydo bibliotekoje, jos darbų esama ne tik M. K. Čiurlionio muziejuje, bet ir Čekijoje, Košicės muziejuje, taip pat privačiose kolekcijose. Panevėžietis istorijos mokytojas Juozas Brazauskas renka medžiagą būsimai monografijai apie M. Katiliūtę, mat vienintelė buvo išleista daugiau negu prieš 40 metų.

(Elta)

„Vartų“ galerijoje atgyjo grafikės ir tapytojos M. Katiliūtės palikimas.

Mykolas Ambrazas (Elta) nuotr.

Tikėjimo mokymo kongregacijos dokumentas apie lyčių bendradarbiavimą

Liepos 31 d. buvo paskelbtas Tikėjimo mokymo kongregacijos dokumentas „Laiškas Katalikų bažnyčios vyskupams dėl vyro ir moters bendradarbiavimo bažnyčioje ir pasaulyje“. Jame aptariamos šiandieninės mąstymo tendencijos, kurių idėjos dažnai kertasi su autentiškais moters ugdymo tikslais.

Dokumente išvengiamos dvi tendencijos. Pirmoji – „smarkiai pabrėžia moters pavaldumo būklę, taip siekdama sužadinti protesto laikyseną. Moteris, idant būtų savimi, tampa vyro priešininke. Į piktaudžiavimą valdžia ji dažnai atsako „galios siekimo strategija“. Toks procesas veda į lyčių varžybą, „kai vienos lyties tapatybė bei vaidmuo akcentuojami kitos nenaudai“. To padariny yra antropologinė sumaištis, kuri netarpiškaisiais ir skausmingiausiai veikia šeimos struktūrą“.

Antrajai būdinga „nutrinti lyčių skirtumus, laikant juos paprasčiausiais istorinio bei

kultūrinio sąlygojimo padariniais“. Taip sulaukiamas kūno skirtingumas, vadinamas lytimi, minimaliai sumažinamas, tuo tarpu grynai kultūrinis matmuo, vadinamas „gimine“ (gender), maksimaliai pabrėžiamas bei laikomas pirmaeilium. „Lyčių skirtingumo arba dualumo aptemdytas turi milžiniškų padarinių įvairiais lygmenimis“, pabrėžiama dokumente. Tokia antropologija kildina ideologijos, kurios, pavyzdžiui, kursto abejojimą prigimtinę šeimos struktūrą, į lygią gretą stato homoseksualumą ir heteroseksualumą, skatina naują polimorfisko lytiškumo modelį.

Dokumente aiškiai pabrėžiama vyro ir moters lygybė, raginama kovoti su neteisinga diskriminacija lyties pagrindu ir ginti lygų vyro ir moters žmogiškąjį orumą. Vyriausybės raginamos įstatymais garantuoti moterims galimybę aktyviai dalyvauti darbineje veikloje ir šeimos gyvenime.

BŽ, 2004, Nr. 15

KITU ŽVILGSNIU

Vytautas V. Landsbergis (kino režisierius)

DĖSNIAI

Gyvenime egzistuoja įvairūs dėsniai — pvz., jeigu griaužia perkunas, tai tikriausiai lis. Jei duosi žmogui per ausį, tikriausiai gausi atgal. Kada nors, nebūtinai iš to paties, kuriam davei... Ir t.t.

Matant, kas pastaruoju metu vyksta STT kėlimoje Lietuvoje, į visa tai irgi galima pasižvelgti kaip į dėsni — „Kas karda pakelias, nuo kardo ir žuva“. Visi įtariamieji parlamentariai ir „exPaksas“ kažkada turėjo neatsargumo išieiti kariuotės prieš kitus parlamentarų — tai darė aštriai, nuožmiai ir su įsitikinimu. Bumerangas visada sugrįžta — toks dėsnis. Ką daryti, kad būtų kitaip? Koks būtų kitas dėsnis, paneigiantis šitą? Viliaus Orvido sodyboje aukštai iškeltas akmuo su užrašu „Nugalėkime blogi gerumų“ — tai, ko gero, pati veiksmingiausia priemonė. Atrodytų neracionali, bet vis tik pripažinkime, kad ne karai, o meilė keičia pasaulį link kažko geresnio.

Kartais ateina tokia mintis, kad kritika šiais laikais apskritai jau nebeduoda nieko gero — ypač jei ji atliekama su piktdžiugiška neapykanta ar noru pažeminti, kaip tai meistriškai atlieka Grinevičiūtė ar panašaus tipo „žurnalistas“. Vadink žmogų kiaušiu, kriuksėti pradės — yra ir toks dėsnis... (Beje, Grinevičiūtės laidų stilistika kažkaip primena liūdus atminčių propagandinius Nevzorovo pasirodymus).

O galbūt mes šiuos penkiolika atkurtosios nepriklausomybės metų ir tryčiojame vietoje dėl šios priežasties — kad vien tik kovojame vieni prieš kitus, ne kuriame, o kovojame, niekine save. Nors velgi, gal kokiai Grinevičiūtei ar Almax atrodo, kad tokiu būdu jie irgi dalyvauja Lietuvos valstybės kūrime... Antra vertus, kažkuria prasme jie teisūs — griaujamąją prasme. Rytų religijose sakoma, kad Dievas turi griaujamąją ir kurtąją energiją — mūsų bulvarinė žurnalistika,

matyt, dažniau reprezentuoja tą pirmąjį Dievo aspektą.

Kai Vyriausybės vadovas nūnai stebisi, kaip Grinevičiūtė išdrįso paminti jo orumą, išdidumą ir kitus momentus, tai kyla klausimas — o kur jis buvo, kai tai pati panelė aštriai minėdė visų kitų orumus, už ką buvo išmesta iš savaitraščio „Veidas“? Tada, matyt, buvo patogiu, nes panelės rankomis buvo dorojami premjero oponentai. Visgi dėsnis yra dėsnis, ir tas tylus negarbingumas nūnai atsigręžia prieš tuomet žinias klaidai patikavusį Vyriausybės vadovą ir jo bendrą partietis. Ačiū Dievui — gal gale bus imtasi kokių nors priemonių prieš visą šitą „biedriadielį“, kai laisvos Lietuvos spaudoje laisvai gali vykti toks užsakomasis rinkiminis „nepatogi“ žmonių naikinimas, juodinimas, kai „Durnių laivai“ leidžiami pakartotinai tiražais, o „exPaksas“, turėjęs rūpintis Lietuvos morale, Prezidentūroje girdo degradavusį rašytoją. Kur tada buvo Vyriausybės vadovas — leiskite paklausti? Nuo smulkmenų juk ir prasideda dideli dalykai...

Beje, tokio tylos pataikavimo bulvarinei spaudai esama ir prezidento V. Adamkaus veiksmuose. Prieš penketą metų, matydami spaudoje vis nuožmėjusias negatyvizmo tendencijas, 32 laisvos Lietuvos piliečiai atviru laišku kreipėsi į tuometinį prezidentą Adamkų, prašydami savo autoritetu prisidėti prie šių procesų stabdymo. V. Adamkus tada elegantiškai pasidžiaugė, kad vyksta „tokio pobūdžio diskusijos, skatinančios demokratinius procesus“. Tuom ir pasibaigė diskusijos. O kas kitas, jei ne pirmasis valstybės asmuo, turėtų būti aktyvus dvasinės kultūros, kilnumo, savigarbos renovavimo šauklys.

Bet gal, matant visa tai, reikia kaip nors žvelgti filosofiskai ir nugaleti bulvarinę, griaujamąją Lietuvos mintį gerumu? Prisimenant tai, apie ką buvo

rašyta kreipimesi į prezidentą Valdą Adamkų prieš penketą metų, galima daryti išvadą, kad situacija nedaug tepasikeitė. Pagrindinės kreipimosi tezės prieš penketą metų buvo tokios:

1. Per 50 sovietmečio metų inteligentija ir šiaip paprasti sąmoningi Lietuvos žmonės turėjo idėją — valstybės ir laisvės idėją. Tai vienijo žmones darbu, nenusigerimui, šviesesnės ateities laukimui bei kovojimui už ją.

2. Nūnai Lietuvos valstybės idėja yra tapusi patyčių objektu, o žiniasklaidos per 10 metų idėgia mintis, kad į valdžią einama tik prisipiešti, jau duoda savo rezultatus. Žmonės nemylti savo valdžios, nesididžiuoja savo valstybe, tingi ją kurti, nes nemato jokio reikalo kurti „durnių“ valstybę. Visos sąlygos kam nors ateiti ir kurti mūsų valstybę už mus...

3. Tuo nenorima pasakyti, kad Lietuvos valdžia nekritikuotina. Tik nesinorėtų, kad su nešvariais vystyklais į šiukšlyną būtų išmestas ir naujagimis.

4. Kad ir kaip tai davatkiškai besikambėtų — bet spaudoje, TV beveik nieko nekaltama apie dorą, grožį, apie tikėjimą Dievu, neskatinama dvasinių vertybių paieška. Nes tokie dalykai, kaip ir teisybės ieškojimas, yra apgailėtini ir nepopuliarūs.

5. Laikraščiams bei TV didžiausius vertinimus sukuria negatyvizmas — sekso, smurto iškelimas ar pigios miesčio niškos pramogos. Šios tendencijos grėsmingai atėja link dominavimo. Ir šio reiškinio rezultatas — abejingumas ir pagieža savo kraštui.

6. Visa tai galėtų ir turėtų teisę egzistuoti nepriklausomoje žiniasklaidoje, jei tam būtų bent koks pakaitalas, jei laikraščiai ir TV savininkai turėtų siekti prisidėti prie valstybės kūrimo, o ne tik prie jo išjuokimo. Tai rodo, kad nėra strateginės valstybės vizijos, kuri būtų aptarta ir gal net deklaruota visuotiniu piliečių susitarimu.

PRIEŠ 15 M. ĮSTEIGTA LŠS ATKŪRIMO INICIATYVINĖ GRUPĖ

1989 m. rugsėjo 20 d., Kelmė: pirmoji šaulių eiseną po priesaikos prie Vlado Putvinskio-Putvio kapo.

damiesi „militarizavimo“ pavojumi, dar kitus baugino sovietinio KGB šmėkla, tačiau buvo ir organizacijos atkūrimo šalininkų. Man pačiam ši mintis buvo maloni, nes apie šaulių sąjungą buvau skaityęs ir girdėjęs, iki sovietinės okupacijos mano senelis buvo geležinkelio rinktinių šaulys, buvo apdovanotas DLK Gedimino ir šaulių žvaigždės medaliais.

Prasidėjo LŠS atkūrimo iniciatyvinės grupės kūrimas ir sunkus organizacinis darbas. Ypač tuo metu buvo svarbu pritraukti į mūsų gretas kuo daugiau narių, tad kalbinome gimnastus, bendradarbius, kaimynus, pažįstamus. Nereikia užmiršti, kad šaulių sąjungos atkūrimui labai pasipriešino LPS Kauno skyriaus taryba ir saugos būrių koordinatoriai: R. Zyklus, V. Vilkelis, R. Razulevičius ir V. Rudzonis, kas sukėlė nemažai sunkumų. Ypač įtariai buvo žiūrėta dėl sąjungos pavadinimo, buvo siūloma pasivadinti „sakalais“, „medžioklėmis“ ir t.t. Buvo net priekaištų, jog mes galime sužlugdyti Sąjūdžio pradėtą nepriklausomybės atgavimo darbą, kad Maskva uždės sunkesnę leteną. Negailejo negėrų žodžių (buvo vadinami ekstremistais, reketininkais, šmaiserininkais), buvo grasinama ir fiziniu susidorojimu, ką vėliau patyrė vienas mūsų grupės narys. Reikia paminėti, kad pirmieji susirinkimai vyko „Bernelių užėjoje“, „Medžiotojų užėjoje“, V. Zekaus ar mano butuose, nes keliolikai žmonių susirinkti reikėjo patalpų, tik rudenį susirinkimams mes gavome pastovias patalpas Architektų namuose. V. Zekaus iš Demokratų partijos atsivėdė J. Armonaitį ir M. Sakalauską, mes susirado V. Leonavičių, L. Varanauką, L. Jakštą, kiek vėliau J. Remeikis ir J. Čivilis. Nusipirkti spaudos ir knygų pats dažnai lankydavau „Tremtinio“ klube, kur apie LŠS atkūrimo iniciatyvinę grupę papasakojau čia jau ne kartą matytiems A. Svenskui, G. Linkui ir M. Sinkevičiui (vėliau išaiškėjo, kad buvo apmokamas sovietinio saugumo agentėlis ir už informaciją gaudavo pinigų). Jie noriai įsijungė į mūsų veiklą. Netrukus prie mūsų prisijungė ir R. Zyklus. Tai ir buvo LŠS atkūrimo iniciatyvinės grupės branduolys.

Jau birželio 1 d. Dainų slėnyje surengtame „Tremtinio“ klubo ir Demokratų partijos minėjime, skirtame Tarpautinei vaikų gynybai, pirmą kartą oficialiai minėjimo dalyviams pranešau apie LŠS atkūrimo iniciatyvinės grupės įsteigimą ir pakviečiau norinčiuosius įsijungti į šaulių sąjungos atkūrimo veiklą.

Pirmas pranešimas spaudoje apie LŠS atkūrimo iniciatyvinę grupę pasirodė birželio viduryje. V. Zekaus, rašydamas straipsnį apie iki sovietinės okupacijos veikusių muziką N. Martinionio vadovaujamą Centrinių šaulių sąjungos chorą, kuriame dainavo jo mama, informavo apie iniciatyvinės grupės įsteigimą ir pateikė kai kuriuos narių adresus ir telefonų numerius.

Netrukus atkūrimo grupės vardu tuometiniam Kauno Vykdomojo komiteto pirmininkui A. Gapučui buvo pateiktas oficialus raštas, reikalaujantis S. Nerio gatvei grąžinti iki okupacijos buvusį LŠS įkūrėją Vlado Putvinskio pavadinimą. Vėliau pavadinimas buvo grąžintas.

V. Zekui paskelbus atkūrimo grupės narių adresus, jiems pradėjo plūsti šaulių sąjungos atkūrimo šalininkų ir rėmėjų laišukai iš kitų Lietuvos miestų, miestelių, gyvenviečių ir kaimų. Vieni pirmųjų mums parašė vilniečiai V. Bastys, V. Jančiauskas, R. Mintautas, L. Jučas, J. Gečas (dabar KA viceministras), klaipėdiečiai V. Vaškys, J. Šilinskas, V. Kubertavičius ir L. Stonkus (dabar KASP Klaipėdos apskritys rinktinės vadovas), kelmiečiai J. Kavaliauskas ir J. Lukoševičius, P. Alčiauskas ir A. Daugela iš Gargždų, A. Valaitis ir V. Urbonavičius iš Marijampolės, skudietis L. Šilingas, V. Baziliauskas iš Ežerėlio, V. Liorenta iš Skriaudžių, varėnietis A. Bunevičius, kačerginietis K. Poderis, A. Kamantauskas iš Radviliškio ir kt. Jie vėliau ir buvo šaulių dalinių tose vietose atkūrimo iniciatoriai. Tai buvo šaulių vienetų atkūrimo Lietuvoje pradžia, kuri greitai apėmė visą Lietuvą.

V. Zekaus rūpesčiu, iniciatyvinės grupės nariams buvo pasiūti raiščiai su šauliška simbolika, su kuriais pirmą kartą atkūrėjų grupę pasirodė rugpjūčio 12 d. Užulėnyje (Ukmergės raj.), pažymint Lietuvos Respublikos prezidento Antano Smetonos gimimo metines.

Pirmas labai reikšmingas atkūrėjų pripažinimas, įvyko kardinolui Vincentui Sladkevičiui paskyrus kunigą Vincentą Jalinską mūsų kapelionu (mire 1998 m. Lietuvoje) laisakai su nuodirdžiausiais sveikinimais. Vasarą Lietuvoje viešėjo J. Daumanto šaulių kuopos Los Angeles vicepirmininkas Kazys Karuza, kuris LPS būstinėje

gavo LŠS atkūrimo iniciatyvinės grupės narių adresus ir, grįžęs į JAV, apie tai informavo LŠST pirmininką M. Abarių. Taip prasidėjo glaudus ir šiltas bendradarbiavimas su išėivijos šaulių vadovybe ir užjūrio šaulių daliniais.

Pradėjus atsikurti šaulių daliniams ir augant iniciatyvinės grupės narių skaičiui, reikėjo sudaryti vieningą vadovybę ir priimti kai kuriuos atkuriamos organizacijos norminius dokumentus, todėl buvo išrinkta laikinoji taryba (R. Zyklus — pirmininkas, S. Ignatavičius — atsakingasis sekretorius, A. Ragelis, V. Zekus, O. Bernatoniš, V. Leonavičius, L. Katilius ir J. Remeikis — atsakingais vadovais už veiklos sritis. Vėliau ši sudėtis kito) ir priimtas laikinasis statutas, įstatų preambolė, Laikinosios tarybos taisyklės ir kt.

Po to vyko dar svarbus pripažinimas. Sąjūdžio Kauno skyriaus tarybos prašymu, iš Nepriklausomybės kovų laukų ties Klaipėda ir Varniais buvo atvežti akmenys Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje atstatomam paminklui Žuvusiems už Lietuvos laisvę.

Rugsėjo 20 d. kapelionas V. Jalinskas pašventino pirmąją atkūrėjų vėliavą ir 18 LŠS atkūrimo iniciatyvinės grupės narių davė priesaiką prie LŠS įkūrėjo Vlado Putvinskio kapo Kelmėje. Ši diena ir laikoma Lietuvos šaulių sąjungos atkūrimo data.

Vėliau lauke daugybė sunkių darbų: lapkričio mėnesį, A. Ragelio ir V. Bieliuno pastangomis, pradėtas leisti „Šaulių archyvas“, Pažeruose prisaidinta antroji šaulių grupė, 1990 m. vasario mėn. pasiektos pirmosios šauliškos uniformos, vasario 15–16 d. įvyko LŠS atkuriamoji konferencija, kovo 11-osios iškilės, kovo 23 d. įregistruota šaulių sąjunga, birželio 24–25 d. pirmasis LŠS saskrydis Kačerginėje, liepos mėnesį atgaivintas „Trimitas“, lapkričio 22–23 d. LŠS dalinių atstovų suvažiavimas, 1991 m. sunkus sausio įvykių ir rugpjūčio pučo išbandymai, pirmosios šaulių aukos.

Per 15 m. šaulių sąjungos padangėje buvo daug saulėtų dienų, tačiau būta ir ukanų. O iš pirmųjų LŠS atkūrimo iniciatyvinės grupės narių šaulių gretose teliko tik labai menka saujelė — vieni neišlaikė įtampos, kiti ilgainiui nepritarė veiklos kryptims, treči buvo išprašyti, dar kiti jau paliko šį žemiškąjį pasaulį; buvo ir tokių, kurie pasitraukė dėl asmeninių ar šeimyninių priežasčių.

Stasys Ignatavičius LŠS atkūrimo iniciatyvinės grupės steigėjas

Kalendorius tęsia L. Ivinskio tradicijas

Geriausiu šių metų lietuviškų kalendoriumi pripažintas sieninis plešomasis „Žiniuonių patarimų“ kalendorius. Jį išrinko Kuršėnų seniūnijoje posėdžiavusi Lauryno Ivinskio premijos komisija.

Penkioliką kartą vykusiuose rinkimuose pirmenybė teikta kalendoriui, išsaugojusiam lietuviškų kalendorių pradininko Lauryno Ivinskio kalendorių tradicijas.

Kuršėnų kalendorių muziejaus vedėja Sigitą Lukienę komisijai pateikė 25 įvairios paskirties kalendorius. Tarp jų — įvairaus dydžio sieniniai, nedideli plešomieji — su įvairiais patarimais, kita kalendoriams būdinga informacija. Pristatytas ir ypatingas keraminis kalendorius, susijęs su pagoniška mitologija. Jį specialiai pagamino ir kalendorių muziejaus padovanojo buvusi kraštiečių, dabar Vilniuje gyvenanti žinoma keramikė Genovaitė Jacėnaitė.

Po neilgų diskusijų komisijos nariai L. Ivinskio premiją — 1.000 Lt nutarė skirti „Sveikatos“ laikraščio išleistam kalendoriui „Žiniuonių patarimai ir kitos smulkmenos“. Jame išsaugotos klasikinės L. Ivinskio kalendorių tradicijos: kasdienė informacija — mėnulių fazės, reikšmingos datos, originalūs ir praktiški patarimai. Teikti tokią informaciją buvusi ir senųjų lietuviškų kalendorių paskirtis.

Paskatinamiesiems prizams atrinkti dar du kalendoriai — kraštiečių dovanotas keraminis ir „Šviesos“ leidyklos išleistas kalendorius „Lietuviški elementoriai“, skirtas lietuviškos spaudos lotyniškais rašmenimis atgavimo 100-mečiui.

Geriausio lietuviško kalendoriaus laureatas ir paskatinamiosios prizus pelniusius kalendorių autorius bus apdovanoti spalio 14 dieną Kuršėnuose. Čia paskutiniuosius gyvenimo metus praleido pirmųjų lietuviškų kalendorių — metskaitlių — sudarytojas Laurynas Ivinskis (1810–1881).

(Elta)

Vokiečio kūryba pasiekė Vilnių

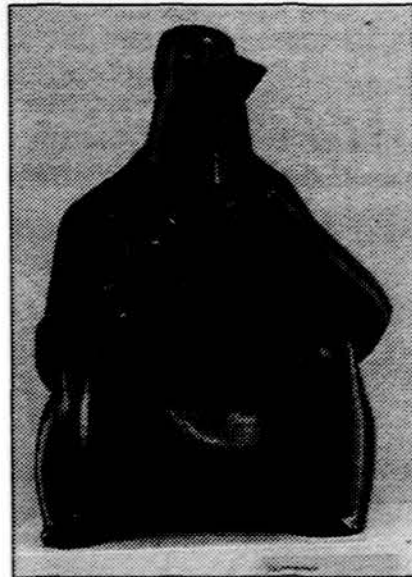
Vilniaus paveikslų galerijoje rugsėjo 15 d. atidaryta vieno garsiausių Vokietijos skulptorių Karl Hartung (1908–1967) kūrybos paroda „Besikeičianti figūra“.

Keliaujančią išspūdingą ekspoziciją sudaro 38 bronzos, medžio, akmenų skulptūros ir 11 piešinių. Parodos lankytojai taip pat gali pamatyti video filmą apie įžymų skulptorių.

Iš Hamburgo kiles, K. Hartung jaunystę praleido Paryžiuje, čia mokėsi, studijavo, susipažino su garsiais ankstesniaisiais menininkais, buvo veikiamas senojo etruskų meno. Abstrakcijos jo kūrybos pagrindinis bruožas — gamtos pasaulio, augalijos formos.

Nuo 1936 metų menininkas gyveno ir kūrė Berlyne. Nors K. Hartung talentas jau buvo pripažintas ir Vokietijoje, tačiau nacių ideologijos diktatura mense kirtosi su menininko moralinėmis ir kūrybos nuostatomis.

Per bombardavimus Vokietijoje buvo sunaikinta nemaža dalis K. Hartung darbų, o pats menininkas pateko į rusų belaisvių stovyklą. Išvaduotas jis pasinėrė į kūrybą ir su savo biomorfiskomis skulptūrinėmis abstrakcijomis greit užkariavo parodų sales, pelnė reikšmingų

Vokiečių skulptoriaus Karl Hartung kūrybos.

Tomo Černišovo (Elta) nuotr. apdovanojimų. Nuo 1950 metų dėstė Berlyno vaizduojamųjų menų aukštojoje mokykloje, jo kūryba savo ženitą buvo pasiekusi 6–7 dešimtmečiais.

I Vilnių atkeliavusią vertingą parodą sumanė ir, talkinant Goethe institutui Vilniuje, surengė, Šiaurės Vokietijos kultūros ir meno mecenatas „Vereins und Westbank AG“.

K. Hartung darbų paroda Vilniaus paveikslų galerijoje galima apžiūrėti iki spalio 24 dienos.

(Elta)

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS žinių agentūrų pranešimais)

EUROPA

DRESDENAS

Vokietijos rytuose per sekmdienį įvykusių rinkimų sėkmingai pasirodžius kraštutinių dešiniųjų partijoms, pagrindinės politinės jėgos susirūpino galimais padariniais valstybės įvaizdžiui. Dviejų rytinių žemių rinkėjai nuo didžiųjų partijų nusigręžė dėl planų smarkiai apkarpyti bedarbių remimo programas, kurie išprovokavo gatvių protestus, ypač — komunistų valdytoje Rytų Vokietijoje. Nacionalinė demokratų partija (NDP), kurią vyriausybė lygino su naciais ir mėgino uždrausti, labiausiai sustiprino savo pozicijas Saksonijoje — ji surinko daugiau negu 9 proc. visų balsų.

MASKVA

Rusijos prezidentas Vladimir Putin svarsto galimybę ilgesniam laikui likti valdžioje, kurią turės perduoti 2008 m. Ši planą galima laikyti dar vienu požymiu, jog jis ketina stiprinti savo valdžią po krizės Šiaurės Osetijos Beslan mokykloje, rašo „The Times“. Praėjusią savaitę laikraščio šaltiniai Kremliuje pranešė, kad valdžia planuoja arba pratęsti V. Putin mandatą nuo 4 iki 7 metų, arba pakeisti įstatymus, kad jis galėtų kandidatuoti trečią kadencijai. Jei šie planai bus įgyvendinti, V. Putin taps prezidentu, ilgiausiai išbuvusiu valdžioje nuo Leonid Brežnevo, valdžiusio Sovietų Sąjungą 1964-1982 metais, laiką.

ISTAMBUL

Pietų Turkijoje sekmdienį per koncertą sprogo po policijos automobilio padėtai bombai buvo sužeista 14 žmonių. Pranešime sakoma, kad tarp sužeistųjų yra du policijos pareigūnai, kurių būklė kritiška. Policija atsisako komentuoti šį sprogimą, kuris nugriaužė maždaug 10 val. vakaro vietos laiku Mersin uoste, kur paskutinę muzikos festivalio dieną koncertavo gerai žinoma turkų dainininkė Candan Erce-tin. Koks galėtų būti išpuolio mo-

tyvas, neaišku. Išpuolius, kurių metu sprogdinamos bombos, valstybėje „paprastai rengia kurdų separatistai, kairieji ir islamistų kovotojai“.

JAV

WASHINGTON, D.C.

Respublikonų prezidento George W. Bush ir demokratų kandidato į prezidentus senatoriaus John Kerry rinkimų kampanijų organizatoriai negalutiniais duomenimis susitarė surengti trejas tiesiogines varžovų diskusijas. Nuo jų, prasidėsiančių rugsėjo 30 d., gali priklausyti tai, kas laimės lapkričio 2-ąją įvyksiančios prezidento rinkimus. Siekiami sumažinti rinkimų lūkesčius abiejų stovyklų pareigūnai pastarosiomis savaitėmis pradėjo vaizduoti varžovų kandidatų kaip žmogų, turintį geresnius diskusijų dalyvio sugebėjimus. Pirmoji kandidatų į prezidentus diskusija įvyks rugsėjo 30 dieną Floridos Coral Gables mieste. Antroji diskusija įvyks spalio 8 d. St. Louis, o trečioji — spalio 13-ąją Tempe, Arizona.

KARIBAI

GONAIVES

Per atotrąžų audros „Jeanne“ sukeltus potvynius ir žemės nuosliaužas sekmdienį Haitiye žuvo apie 90 žmonių, o dar daugiau dingo be žinios. Atlante ir rytus nuo Bahamų besisukantis ciklonas anksčiau kaimyninėje Dominikos Respublikoje pareikalavo 11 žmonių gyvybių ir sugriovė šimtus namų. Po dvi dienas trukusių liūčių Haitiye nuo kalnų slautų tekėjo galingi srautai, dėl kurių ištvi- nuo upės ir susidarė žemės nuosliaužos. Kai kuriuose miestuose gatvės padengė purvo sluoksnis; daugelis žmonių nuo potvynio gelbėjosi ant stogų ir nebegali nultipti. Haičio šiaurinėje pakrantėje esanti Tortiu sala vos matosi virš vandens, sakė iš sraigtasparnio ją apžiūrėję pareigūnai. Nuo audros nukentėjusioje regione vandens srau-

tai sugriovė daug namų, nutrūko telefono ryšys, todėl sunku susisiekti su pagalbos pareigūnais.

AZIJA

JAKARTA

Buvęs generolas Susilo Bambang Yudhoyono, pirminiai duomenimis, įtikinama persvara laimėjo sekmdienį vykusius istorinius valstybės vadovo rinkimus. Analitikų grupių, suskaičiavusių rinkimų biuletenius pasirinktose įvairių valstybės miestų rinkimų apylinkėse, duomenimis, už jį balsus atidavė 65 proc. gyventojų. Už dabartinę valstybės vadovę Megawati Sukarnoputri per pirmųjų tiesioginių Indonezijos prezidento rinkimų antrąją ratą balsavo 38 proc. rinkėjų. Vis dėlto žinovai pažymi, kad galutiniai rezultatai gali gerokai skirtis nuo pirminių. Pirmieji tiesioginiai Indonezijos prezidento rinkimai užbaigė neramų rugsėjo 30 metų periodą, prasidėjusį 1998-aisiais pasitraukus ilgai valdžiusiam Suharto. Rinkimų laimėtojo laukia nelengva užduotis sulaukyti kovotojus prieš tai, kai jie smogs dar kartą, atgaivinti ekonomiką ir įdiegti atsakingumą vienoje labiausiai korumpuotų pasaulio visuomenių.

ARTIMIEJI RYTAI

BAGHDAD

Irako valdžia Baghdad suėmė vieną iš radikalų šiuų vadovų Moqtada al Sadr padėjėjų — šeichą Sayed Hazem al Araji. Amerikos kariuomenės rėmiami Irako policininkai jį sulaukė Baghdad, savo namuose. Šeichas, sakoma pareiškime, buvo suimtas „tesiant seriją al Sadr judėjimo vadovų areštų Irako miestuose“. Penktadienį vakare Britanijos kariai užėmė al Sadr būstinę Irako Basra mieste. Kilus susidūrimui žuvo trys al Sadr šalininkai. Vienas britų karys buvo sužeistas. Atliekant kratą al Sadr būstinėje rasta daug ginklų ir šaudmenų.

GENEROLŲ KAPO VIETĄ GAUBIA PASLAPTIS

Gegužės 20 dieną sukanka 115 metų, kai gimė talentingas ir elitinis Lietuvos karininkas, buvęs tarpukario Lietuvos 8-ojo pėstininkų Kauno Kunigaikščio Vaidoto ir 7-ojo pėstininkų Žemaičių kunigaikščio Butėgeidžio pulkų vadas, vėliau reikalingas ministras, generolas leitenantas Julius Čaplikas, kuriam likimas lėmė tragišką gyvenimo baigtį.

Gimė Julius Čaplikas 1888 m. gegužės 20 d. Ryliškių kaime, Merkinės valsčiuje, Alytaus apskrityje, ūkininkų šeimoje. Tėvams nupirkus 25 ha žemės Nedzingės parapijos Vinkšninių kaime, visa šeima persikėlė ten gyventi.

Baigęs pradžios mokslo Merkinėje, J. Čaplikas įstojo į Petersburgo kunigų seminariją, kurią baigė 1909 metais. Atsisakęs kunigauti, dirbo vaistinėje ir privačiai mokė miestelio gyventojų ir ūkininkų vaikus.

1913 m. išlaikė provizoriaus padėjėjo egzaminus prie Charkovo universiteto ir ruošėsi tapti vaistininku, tačiau prasidėjęs I Pasaulinis karas, sužlugdė J. Čapliko viltis. Jis buvo mobilizuotas ir carinę kariuomenę ir pasiūstas mokyti į Vilniaus pėstininkų karo mokyklą. 1915 m. jį baigęs ir gavęs rusų armijos praporščiko laipsnį, buvo pasiūstas į frontą. Dalyvavo kautynėse Kaukazo fronte, kur kartą buvo sužeistas. Už nuopelnus ir narsą buvo apdovanotas keliais Rusijos kariniais apdovanojimais.

1917 m. birželio 17 d. poručikas J. Čaplikas dalyvavo Tifliso garnizono lietuvių kariškių susirinkime, kuriame buvo išrinkta Kaukazo fronto lietuvių karininkų suvažiavimui organizuoti komisija. Į šios komisijos darbinę grupę buvo išrinktas ir J. Čaplikas. Bolševikams nuginklavus lietuviškus dalinius, kartu su kitais lietuviais karininkais grįžo į Lietuvą. Vilniuje tuo metu kūrėsi Lietuvos kariuomenė, ir jis 1918 m. birželio 7 d. 18-uoju savanoriu įstojo į ją.

Savo prisiminimuose apie šį laikotarpį J. Čaplikas rašė: „Pradėjus Vilnių kurtis kariuomenei, niekieno neverčiami vyko į ją pirmieji savanoriai. Tauta suprato, jog be kariuomenės negali gyventi jokia valstybė.“

Kurimosi sąlygos Vilniuje buvo sunkios. Vokiečiai bijojo, kad susiorganizavusi kariuomenė neišspraus jų lauk, todėl besikuriančiai kariuomenei neužleido butų ir uoliai sekė atvykusius savanorius, kad šie neapsiginkluotų ir nepridarytų jiems nemolonomų, kurių jie tikrai buvo nusipelnę. Lenkai taip pat visokiais būdais šmeižė lietuvių, norinčius sukurti savo tautinę kariuomenę. Jie net mėgino susidraugauti su savanoriais ir agituoti juos prieš lietuvių kariuomenę. Ne vienam lietuvių karininkui siūlė pereiti į jų tarnybą, aiškindami, jog vis tiek lietuvių nieko nesukursių. Negalėdami sudrumsyti lietuvių nusistatymo, ėmė mus pašiepti ir pravardžiuoti įvairiais nepadoriais žodžiais. Iš to visko vyriausybė teisingai nusistatė, jog Vilniuje kariuomenės kurti negalima ir todėl įsakė I-mą pėstininkų pulką formuoti

Alytuje, kur buvo ramesnė aplinkuma“.

1918 m. gruodžio 18 d. pėstininkų pulkas (vėliau pavadintas DLK Gedimino vardu), kuriame buvo 18 karininkų ir 25-29 kareiviai, atvyko į Alytų. J. Čaplikas buvo paskirtas pulko vado pirmuoju adjutantu bataliono vado teisėmis, vėliau ėjo štabo viršininko pareigas. Žuvus pulko vadui A. Juozapavičiui, perėmė vadovavimą pulkui ir išvedė 10 karininkų bei 150 kareivių į Marijampolę. Kurį laiką laikinai ėjo pulko vado pareigas, kurias vėliau perdavė karininkui V. Ramanauskui.

1919 m. pradžioje šio pulko sudėtyje dalyvavo Laisvės kovose su bolševikais. 1919 m. birželio mėnesį, suformavus trečiąjį šio pulko batalioną, J. Čaplikas buvo paskirtas jo vadu. Batalione tuomet buvo 10 karininkų ir apie 400 kareivių. 1919 m. liepos 11-12 d. karininko J. Čapliko vadovaujamas batalionas užėmė Salaką, vėliau dalyvavo Zarasų operacijoje, kurios metu bataliono 9-oji kuopa pirmoji įsiveržė į miestą ir iš kalėjimo išvadavo bolševikų įkalintus politinius kalinius.

Už sėkmingą Salako paėmimą J. Čaplikas buvo apdovanotas 1-ojo laipsnio Vyties kryžiumi (Nr. 352).

1919 m. rudens J. Čaplikas su savo batalionu sėkmingai kovėsi Daugpilio operacijoje.

1919 m. spalio 17 dieną skiriamas 3-čio pėstininkų bataliono, tuo metu dislokuoto Ukmergėje vadu.

1920 m. vasario 18 d. majoras J. Čaplikas skiriamas 8-ojo pėstininkų Kauno kunigaikščio Vaidoto pulko vadu. Tik pradėjus eiti pulko vado pareigas, su pulku jam teko malšinti bolševikų sukurtytą kai kurių Kauno igulų dalių sukilimą (1920 m. vasario 20-23 d.).

1920 d. balandžio mėnesį J. Čaplikas su pulku išvyko į frontą prieš lenkus. Vieną kautynių metu ties Jančiuliais ir Kapčiamiesčiu, lenkams galingai puolant pulko pozicijas, J. Čaplikas su savo padėjėju majoru Jurgaičiu ir 3-ojo bataliono vadu vyr. leitenantu Jonavičiumi pateko į priešų nelaisvę. Po kurio laiko J. Čaplikui pavyko sėkmingai pabėgti iš nelaisvės ir sugrįžti į savo pulką.

1921 m. sausio 13 d. J. Čaplikas skiriamas Generalinio štabo operacijų skyriaus viršininku, tačiau neilgam. Jau gegužės 29 d. jis buvo paskirtas Kėdainių miesto komendantu.

Tuo metu grupę karininkų su A. Bironu priešakyje ėmė veiksmų prieš kariuomenės vadą generolą S. Žukauską, apkaltindami jį nusistatymu prieš Lietuvą ir pasisakymu už unitą su Lenkija. Šių karininkų tarpe buvo ir J. Čaplikas. 1935 m., pažymint generolo S. Žukausko 75-metį, po vaišių grupę karininkų, anksčiau skundusių generolą prezidentui ir vyriausybei, apsupo ji, pradėjo atsispašinėti, sakydami, kad jie klydę, ir praše jiems atleisti. Tos grupės vardu kalbą pasakė J. Čaplikas. Generolas jiems atleido, nors dėl minėto skundo generolas buvo priverstas atsargiai.

1922 m. sausio 20 d. J. Čaplikui suteikiamas pulkininko leitenanto laipsnis. Tų pačių metų balandžio 11 d. jis skiriamas Trakų komendantu. Tačiau jau liepos 15 d. jis pradeda vadovauti 7-ajam pėstininkų Žemaičių kunigaikščio Butėgeidžio pulkui. 1922 m. rugsėjo 19 d. pulkas buvo perdislokuotas iš Rumšiūkių rajono į Kaišiadorių rajoną. 1923 m. vasario 26 d. plk. lt. J. Čaplikas su pulku persikėlė į Klaipėdą, kur, be savo tarny-

DRAUGAS, 2004 m. rugsėjo 21 d., antradienis

7

Mylimai Mamytei

A + A

ČESEI KALNIENEI

mirus, nuoširdžiausią užuojautą reiškiamės jos dukrai ZITAI MARČIULIONIS, jos vyrui RIMANTUI, sūnui RIMUI ir visiems artimiesiems.

Vita ir Modestas Kevalaičiai su šeima

Mielam Lietuvii Fronto bičiuliui

A + A

ANTANUI SABALIUI

mirus, jo žmonai AUŠRAI, sūnui PAULIUI, dukrai RITAI, su šeimomis ir visiems artimiesiems, reiškiamės nuoširdžiausią užuojautą.

Lietuvių Fronto bičiulių taryba

Lietuvos Dukterų draugijai mirusių atminimui aukojo:

a. a. Aldonos Merkelenės atm. I. Rimavičienės \$25.
a. a. Kipro Ausiejaus atm. Angelės Venslovienės \$25.
a. a. Filomenos Tarulienės atm. Halina Bagdonienės \$50.
Širdingai dėkome ir užjaučiamie artimuosius.
Liet. Dukterų draugijos adresas: 2735 W. 71 Str., Chicago, IL 60629, tel. 1-773-925-3211.

binių pareigų, daug padėjo steigiantis XX Šaulių sąjungos rinktinė.

1923 m. spalio 24 d. prezidento A. Stulginskio aktu Nr. 92 plk. lt. J. Čaplikas buvo atleistas iš pulko vado pareigų ir paleistas į atsargą.

Išėjęs į atsargą, mokytojavo Žiezmaruose, dėstė matematiką ir lietuvių kalbą. Vėliau buvo šios mokyklos direktoriumi.

1925 m. balandžio 27 d. buvo pakviestas tarnauti V. daus reikalų ministerijos struktūrose.

1927 m. sausio 8-9 d. Kaune vykusiam pirmajame Savanorių kongrese J. Čaplikas buvo išrinktas Savanorių sąjungos centro valdybos pirmininku. 1928 m. jis perrenkamas pirmininku antrąją kadencijai, tačiau neilgam — jis grįžo į karo tarnybą ir buvo paskirtas 2-ojo pėstininkų DLK Algirdo pulko vadu. 1929 m. J. Čaplikui suteikiamas pulkininko laipsnis. Nuo 1934 m. liepos 12 d. jis tuo pačiu eina ir Kauno igulų viršininko pareigas. 1934 m. liepos 13 d. jam buvo suteiktas generolo leitenanto laipsnis ir jis skiriamas 2-os pėstininkų divizijos vadu.

1935 m. rugsėjo 6 d. dėl valstiečių streiko J. Tubelio vadovaujama ministrų kabinete įvyksta krizė ir jis atštatydino. Prezidentas A. Smetona J. Tubeliui pavedė sudaryti naują kabinetą, į kurio sudėtį vidaus reikalų ministrą buvo pakviestas generolas leitenantas Julius Čaplikas.

Tapes vidaus reikalų ministras, J. Čaplikas ėmėsi aktyvesnės veiklos prieš komunistinį judėjimą Lietuvoje negu buvęs ministras plk. S. Rusteika. 1936 m. spalio 12 d. vyriausybė buvo pateiktas VRM memorandumas „Lietuvos ko-

Parengė
Stasys Ignatavičius

Darbuotojai iš naujųjų ES valstybių negailestingai išnaudojami

Atkelta iš 1 psl.

je turėjo sumokėti milžiniškas sumas, kad čia atvyktų, dirbti po daug valandų per dieną, o kartais net negaudavo darbo. Buvau sukręsta, kai sužinojau apie išnaudojimo mastą“, teigia F. Farquhar.

Aberdeen miesto taryba tyrimą atliko, kad rastų geresnių būdų reklamuoti miestą darbo jėgai iš užsienio, o ypač iš tų valstybių, kurios prie ES prisijungė šių metų gegužę. Neri-

maujama, jog mažėjant vietos gyventojų skaičiui mieste ima trūkti kvalifikuotų darbuotojų, o komercinės veiklos Aberdeen daugėja.

Be kitų nerimą keliančių faktų, tyrimas rodo, jog miestastokiose valstybėse kaip Lenkija ir Lietuva reklamuojamas kaip vieta, kur darbas žvūr perdirbimo pramonėje garantuotas. Nustatyta, kad įdarbinimo agentūros ragina darbo ieškotojus skolinis didelis pinigų su-

mas už kelionę į Aberdeen, nors darbo šiam mieste pavyksta rasti ne visada. Iš atvykusių į miestą darbuotojų per savaitę imama 20-30 svarų už apgyvendinimą, dažnai imigrantai miega ant grindų.

Tyrimo ataskaitą šiuo metu nagrinėja tarybos strategijos komitetas. F. Farquhar teigia: „Privalome užtikrinti, kad šie žmonės nebūtų išnaudojami ir kad galėtų ne tik dirbti, bet ir gyventi normalų gyvenimą“.

Vėl pranešta apie naftos tiekimo nutraukimą „Mažeikių naftai“

Vilnius, rugsėjo 20 d. (BNS) — Vienintelė Baltijos valstybė naftos perdavimo įmonė „Mažeikių nafta“ valdančios Rusijos bendrovės „Jukos“ atstovas Lietuvoje pirmadienį paneigė Rusijos žiniasklaidos pranešimus apie naftos tiekimo nutraukimą Lietuvos bendrovei.

Rusijos naujienų agentūra „Interfax“ pranešė, kad „Jukos“ direktorių taryba nusprendė sustabdyti naftos tiekimą „Mažeikių naftai“ iki šių metų pabaigos.

„Šiandien nevyko „Jukos“ direktorių tarybos posėdis ir klausimas apie naftos tiekimą „Mažeikių naftai“ nebuvo svarstomas“, sakė Tomas Gižas.

„Pranešimai, pasirodę Rusijos žiniasklaidoje yra klaidingi ir visiškai neatitinka tikrovės“, sakė jis.

Pasak T. Gižo, „Jukos“ vykdo išpareigojimus Lietuvos įmonei ir pateiks jai žaliavą pa-

gal išsipareigojimus.

Spalio mėnesį įmonė 200,000 tonų naftos vamzdiniais yra išsipareigojusi pateikti kita Rusijos bendrovė „Lukoil“, dar maždaug tokį kiekį naftos iš Rusijos „Mažeikių naftai“ turėtų gauti geležinkeliais.

Ukio ministras Petras Česna taip pat sakė negavęs jokios informacijos apie naftos tiekimo nutraukimą, tačiau teigė, jog tai gali būti susiję su mokėjimo už naftą forma.

Išrinktas naujas Nacionalinės M. Mažvydo bibliotekos direktorius

Vilnius, rugsėjo 20 d. (BNS) — Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos direktoriumi tapo laikinai šias pareigas ėjęs Vytautas Gudaitis.

Konkursas nacionalinės bibliotekos direktoriaus pareigoms užimti vyko pirmadienį Kultūros ministerijoje. M. Mažvydo bibliotekos direktorių penkeriems metams skiria ir atlei-

džia kultūros ministras

Konkurse bibliotekos vadovo pareigoms užimti dalyvavo du pretendentai — bibliotekos direktoriaus pavaduotoja, Bibliografijos ir knygotyros centro direktorė Regina Varnienė ir laikinai direktoriaus pareigas ėjęs V. Gudaitis.

Pastarasis laikinuoju direktoriumi tapo šių metų pavasarį, kai po sunkios ligos mirė ilg-

metis M. Mažvydo bibliotekos vadovas Vladas Bulavas.

V. Gudaitis M. Mažvydo bibliotekoje dirba nuo 1999 m. Iki tol jis dirbo dvejuose — Vilniaus universiteto bei Vilniaus miesto centrinėje — bibliotekose.

Pagal konkurso reikalavimus, kandidatai turi turėti aukštąjį išsilavinimą, ne mažesnę kaip 5 metų bibliotekų administravimo patirtį.

DĖMESIO! DĖMESIO!
Neseniai atvykote, leikote darbo ar būto, tačiau skelbtis laikraštįje brangiai kalnuoja? Ne bėda. DRAUGAS jūsų skelbimą išspausdins nemokamai.
Tereikia paskambinti tel. 773-585-9500 ar užsukti į DRAUGO administraciją adresu 4545 W. 63 St., Chicago, IL 60629.

Remkite ir platinkite katalikišką spaudą

DRAUGAS
THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

PALMIRA A. JANUŠONINĖ, gyvenanti Dousman, WI, Draugo fondo garbės narė, atsiuntė 1,000 dol. DF rudens vajui, a. a. Vytauto Janušonio atminimui. Gerb. Palmirai Draugo fondas reiškia didelę užuojautą, netekus gyvenimo draugo ir dėkoja už 2,300 dol. įnašus Draugo fonde.

DON VARNAS AMERIKOS LE-GIONO postas Nr. 986 ir Pagalbinis moterų vienetas pristatys naujus valdybos narius rugsėjo 26 dieną, sekmadienį, 3 v.p.p. „Seklyčio“ restorane, 2711 W. 71 St., Chicago, IL. Nariai ir svečiai kviečiami dalyvauti. Vietas prašome užsisakyti telefonu 708-636-6837.

ČIKAGOS LIETUVIŲ ZARASIŠKIŲ klubo gegužinė įvyks rugsėjo 26 dieną, sekmadienį, 12 v.p.p. Šaulių namuose, 2417 W. 43 St. Gros muzika, vadovaujama Algimanto Barnišio. Bus skanaus maisto, veiks baras ir loterija, kur gausite išbandyti savo laimę. Kvietime visus dalyvauti ir linksmiai praleisti sekmadienio popietę.

ZIONO LIUTERONŲ PARAPIJAI reikalinga sekretorė 20-tai valandų per savaitę. Reikalavimai: darbas kompiuteriu, lietuvių ir anglų kalbų žinojimas. Kreiptis telefoną 708-422-1433 arba 773-983-6517.

„SEKLYČIOJE“ rugsėjo 22 dieną, 2 v.p.p., trečiadienio popietės programoje bus rodoma Amerikos lietuvių TV filmuota medžiaga apie tautinių šokių šventę, antroji dalis. Filma rodys fotomenininkas Aleksandras Plėnys, vienas iš penkių filmuotojų. Tai gera proga tiems, kurie neturėjo galimybės patys pamatyti šokių šventės programos. Visi kviečiami ir laukiami. Atvykite!

PIETVAKARIŲ ČIKAGOS ir jos apylinkių laikraštyje „Southwest News - Herald“ rugsėjo 16 dienos numerio pirmame puslapyje buvo išspausdintos nuotraukos iš Šiluvos atlaidų, vykusių Šv. M. Marijos Gimimo parapijoje, 6900 S. Washenaw Ave. Vienoje iš išpuodingiausių nuotraukų kun. Anthony Markus puošia karūna Mergeles Marijos statulą mišiu metu sekmadienį. Kitose nuotraukose - Tūkstantmečio Šv. M. Marijos statula ir Šiluvos atlaidų procesija.

KUN. ANTHONY MARKAUS pristatymas į Šv. M. Marijos Gimimo parapijos tarybą klebono pareigoms įvyks rugsėjo 25 d. 5 v. v. Šv. Mišiomis, kurios bus aukojamos anglų ir lietuvių kalbomis. Dalyvaus vyskupas Gustavo Garcia Stiller, kuris tars pasveikinimo žodį. Veliau kviečiame visus į parapijos salę pabendrauti. Šv. M. Marijos Gimimo parapijos adresas: 6900 S. Washenaw Ave., Chicago, IL 60629.

ŠV. KAZIMIERO SESELIŲ RĖMĖJOS rengia pokylį. Šiemet sukanka 85 metai nuo šios organizacijos įkūrimo. Kviečiame visus Seselių Kazimieriečių rėmėjus, draugus, pažįstamus atvykti sekmadienį, spalio 3 d. į Oak Lawn Hilton viesbutį, ties Cicero ir 9400 gatve. Pokylis prasidės 1:30 v.p.p., bus skanus valgiai, įdomi programa, loterija. Užsisakyti vietas galima iki rugsėjo 29 d. telefonu 773-776-1324, kvietė Ses. Genovaitę.

KVIEČIAME SPALIO 17 D., 12 v.p.p. į Pal. Jurgio Matulaičio misiją Lemonte, Pasaulio lietuvių centro didžiojoje salėje nuo

šiamus pabendravimo pietus. Ta patia proga susipažinsime su mūsų kapeliono kun. A. Paliko išleista knyga „Žodžiai“. Programą ruošia Dalia Zarskienė, muzika Antano Andrieka, pietūs Aldonos Šoliūnienės. Status užsisakyti pas B. Kronienę, tel. 630-968-0184.

ČIKAGOS IR APYLINKIŲ „Grandies“ tautinis ansamblis pradeda savo 46-uosius veiklos metus. Veteranai pradės šokių sezoną sekmadienį, rugsėjo 26 d., 3:30 v. p. p. PLC valgykloje. Apie jaunų veteranų repetitijas bus pranešta vėliau. Jauni veteranai turėtų registruotis iki rugsėjo 30 dieną. „Grandies“ interneto svetainėje: www.voras.com/grandis/. Daugiau informacijos galima rasti tinklapio psl. arba skambinant V. Fabianovich tel. 708-422-3556.

ATEITININKŲ NAMŲ 25 METŲ sukakties pokylis įvyks rugsėjo 25 d., šeštadienį, o šv. Mišios 26 d., sekmadienį, 9 v.r., PLC, Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijoje.

LIETUVOS DUKTERŲ ŠIEMET ruošiami pietūs-vakarienė vyks Jaunimo centre, spalio 24 d. 3 v.p.p. Šv. Mišių, kaip buvo skelbtą anksčiau, nebus. Veiks loterija, bus programa. Visi maloniai kviečiami apsilankyti. Užsisakyti vietas galima adresu: 2735 W. 71 St., arba tel. 773-925-3211.

SPALIS - BALFO MĖNUO. BALFAS organizuos metinę rinkliavą. Š.m. spalio 2-3 d. bus dalinami vokeliai įeinant ir išėinant į Marquette Parko Šv. M. Marijos Gimimo bažnyčios. Vokeliai bus surenkami spalio 9-10 d.

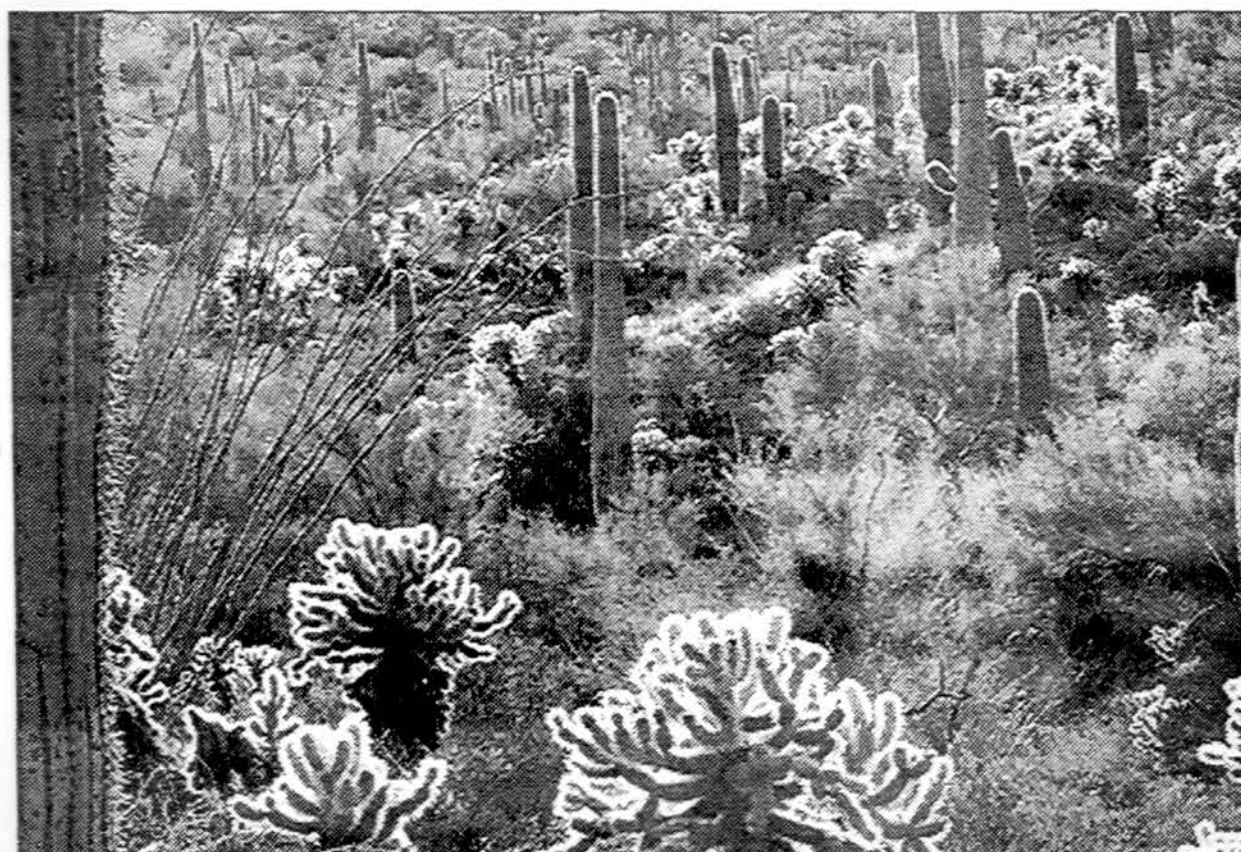
ILGAMETĖ APLEISTŲ LIETUVOS vaikų rėmėja visuomeninė Julija Janonienė - Maciulaitienė, Sunny Hills, Floridoje įsteigė organizacijos „Vaiko vartai į mokslą“ padalinį, į kurį įstojo 40 narių. Jie visi sumokėjo nario mokestį, suaukojo stambią sumą pinigų ir persiuntė Čikagos centro valdybai. Sveikiname Sunny Hills ir apylinkių Floridos lietuvių, kurie įvertindami „Vaiko vartai į mokslą“ organizacijos siekius ir darbus įsijungė į beglobių Lietuvos vaikų šalpą ir globą.

PASAULIO LIETUVIŲ CENTRAS Lemonte ne kartą ir ne šimtą kartų savo renginius skelbė „Draugo“ puslapiuose ir visuomet tiems skelbimams atsirado vietos. Malonu, kad PLC vadovybė užsisakė viso stalo bilietus į „Draugo“ pokylį, kuris vyks spalio 10 d. Martinique salėje. Dėkojame ir iki pasimatymo!

DAUG MŪSŲ SKAITYTOJŲ jau atsiuntė „Draugo“ laimėjimų bilietų šakneles ir kai kurie net dosnią auką dienraščio gimtadienio proga. Esame visiems atsiliėpusiems nuoširdžiai dėkingi, bet kartu primename, kad dar yra daug šaknelių neatsiuntusių, o laikas greitai bėga: laimingieji bilietai bus traukiami „Draugo“ pokilyje Raginame bilietų šakneles nedelsiant atsiųsti — jeigu jų negausime laiku, negalėsime dalyvauti laimėjimuose.

JAV LB VIDURIO VAKARŲ apygardos pirmininkė Aušrelė Sakalaitė sukvietė būrį svečių ir užsakė viso stalo bilietus į „Draugo“ sukvietimą pokylį Martinique salėje. Lauksime susitikti su Aušrele Sakalaitė ir jos svečiais — deku!

JAV LB VIDURIO VAKARŲ APYGARDOS TARYBOS POSĖDIS

JAV Lietuvių bendruomenės XVII Tarybos antroji sesija vyks Phoenix, Arizonoje.

Šių metų rugsėjo 25, 26 d. Phoenix, AZ, vyks antroji sesija. Prieš vykstant į sesiją yra tikslinga JAV LB XVII Tarybos narius sukvietė į posėdį — susitikimą su LB apylinkių pirmininkais ir visuomene.

Vidurio vakarų apygardos valdyba posėdį sukvietė 2004 m. rugsėjo 10 d., 7 val. vakare, PLC posėdžių kambaryje. Atvyko 21 žmogus. Dalyvavo visa apygardos valdyba, 12 Tarybos narių, 3 apylinkių pirmininkai (iš Lemonto, Cicero, Brighton Parko). Apygardos pirmininkė Aušrelė Sakalaitė išdalydavo dalyviams posėdžio darbotvarkę ir visus pasveikino. Pirmininkė pristatė dalyviams apygardos valdybos narius, o jos sekretorė Rita Šakenienė buvo paprašyta rašyti posėdžio protokolą. Pristatytas naujas XVII tarybos narys Bronius Abrutis. Toliau vyko tarybos narių, apylinkių pirmininkų, svečių prisistatymas. Posėdyje dalyvavo JAV LB XVII Tarybos prezidento pirmininkė Regina Narušienė.

Pagrindinis posėdžio tikslas — aptarti padėtį Lietuvių Bendruomenėje ir jos ryšį su kitomis lietuviškomis organizacijomis, apspėti klausimus, norimus nagrinėti sesijoje. Apibendrinantį žodį tarė LB XVII Tarybos pirmininkė Regina Narušienė. Ji pabrėžė, kad pagrindinis tikslas tarybos sesijoje yra nustatyti būdus ir kryptis Lietuvių Bendruomenės veiklai. Veikla nustatoma per rezoliucijų pateikimą. Rezoliucijos nustatomos iš komisijų darbo. Taryboje veikia dešimt komisijų: religinių, socialinių, sporto, švietimo, visuomeninių, jaunimo, kultūros, ekonominių, finansų, organizacinių reikalų. Pirmininkė buvo prašiusi visų komisijų narių iki sesijos paruošti rezoliucijų projektus, de-

ja, nedaug nuveikta, nes komisijoms geriau gauti informacijos sesijos metu ir tada suformuluoti rezoliucijas vietoje. Kai kurios komisijos jau yra pateikusias rezoliucijų projektus. Tarybos pirmininkė kreipėsi į visuomenę, kad atsiųstų pasiūlymus apie numatomas rezoliucijas. Sesijos metu, primant rezoliucijas, reikia, kad dalyvautų ir Krašto valdybos nariai. Kašto valdybos pirmininkė Vaiva Vėbrautė sesijos metu sutiko skaityti vienos valandos pranešimą. Daugelio tarybų, priklausantių Krašto valdybai, pirmininkai savo ataskaitas jau parašė ir paskelbė spaudoje, ir jei norės sesijoje pasisakyti papildomai, turės pasiklausti Krašto valdybos pirmininkės. Sesijoje dalyvaujantiems apylinkių pirmininkams bus galima laisvai kalbėti per susipažinimo vakarą.

Tarybos pirmininkė Regina Narušienė paskelbė, kad XVII Tarybos antrojoje sesijoje Phoenix, AZ dalyvaus JAV ambasadorius Lietuvoje Mull, Lietuvos ambasadorius JAV V. Ušackas. Taip pat dalyvauti pakviestas Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus. Posėdžio metu pabrėžta, kad tarybos sesijoje bus sprendžiama ir skaudi Lietuvių fondo veiklos problema. Vis dėlto dar nėra jokio susivienijimo tarp LB ir LF. Nors LF vadovybė jau pareiškė spaudoje, kad priėmė naujus LF įstatus, bet tas priėmimas buvo be LB pritarimo. Ateinančioje tarybos sesijoje Krašto valdyba gali pradėti nagrinėti šį klausimą ir tai būtina padaryti šios sesijos metu, nes ši problema yra kenksminga visiems, o laikas nelaukia.

Regina Narušienė paaiškino tam tikrus LF pareiškimus ir, kad LF įstatus jau suformuluoti, bet viešai neskelbiami. Lietuvių

fondo įstatus gali būti keičiami tik metiniame suvažiavime. Tai yra, istatuose. XVII tarybos nariai jau pasiūstą informaciją apie LF dabartinę veiklą ir, kad ji bus nagrinėjama sesijos metu.

Posėdžio metu tarybos nariai išreiškė nepasitenkinimą LF vadovybės pareiškimais spaudoje, kurie klaidina visuomenę, ir visiems reikia būti budriems LF atžvilgiu, nes ateis kiti metai ir vėl LF suvažiavime bus senos problemos.

Apygardos pirmininkė priminė, kad vykstantys pakeitimai Lietuvių fondo istatuose turi būti paskelbti lietuvių kalba spaudoje, nurodant senus įstatus ir pateikiant naujai sudarytus, jei jie laiku ir teisėtai pakeisti.

Dr. P. Kisielius savo išsamiame pasisakyme piktinosi LF veikla šiuo metu ir pageidavo, kad Krašto valdyba ragintų LF vadovybę neapgaudinėti Lietuvių Bendruomenės.

Apie Lietuvių fondo veiklą daug kalbėjo A. Sakalaitė, M. Remienė, B. Vilutienė, A. Paužuolis, B. Vindašienė, A. Kazlauskas ir kiti posėdžio dalyviai. Dr. P. Kisielius siūlė priimti rezoliuciją, Lemonto apylinkės pirmininkė Nijolė Naušienė pasiūlė, kad LF veiklos problemai spręsti reikalinga komisija ir pateikė rezoliucijos projektą, kurį posėdžio dalyviai papildė ir suformulavo:

„JAV LB XVII Tarybos prezidiumas sudaro specialią komisiją iš JAV Lietuvių Bendruomenės narių, kuri rūpintųsi Lietuvių fondo įstatų keitimu. Šios komisijos veiklos rezultatus būtina skelbti lietuviškoje spaudoje, taip informuojant visuomenę“.

Tarybos pirmininkė patikslino, kad bet koks susitarimas tarp LB ir LF turi būti patvir-

tintas JAV LB Taryboje.

Ši rezoliucija buvo perduota XVII Tarybos sesijai, kad būtų patvirtinta.

Šio posėdžio metu buvo iškelta ir daugiau svarbių klausimų, susijusių su lietuvių išlaikymu JAV.

K. Laukaitis domėjosi, kas turėtų aktyvinti apygardos veiklą, visuomenei bendraujant su jos rinktais tarybos nariais.

K. Senda išreiškė mintį, kad būtų gerai, jei tarybos nariai atvyktų į apylinkių susirinkimus.

B. Vindašienė priminė, kad apylinkės pamiršta, jog nuo 50 jos narių vienas atstovas turi dalyvauti metiniame apygardos suvažiavime. Iš praktikos siūlė, kad didesnė apygardose galima būtų daryti nedidelį suvažiavimą prieš Tarybos sesiją, kad galėtų dalyvauti apylinkės.

Pakrypus kalbai apie naujai atvykstančius lietuvius, Regina Narušienė pastebėjo, kad jie, kaip ir visi lietuviai, turi prisitaikyti gyventi JAV. Naujieji nelabai jungiasi į LB veiklą, nes jiems labiau rūpi socialiniai reikalai. Tarybos pirmininkė pasidžiaugė, kad senoji LB dar yra labai tvirta, nors čia daugiausia veikia vyresnieji. Lietuvių Bendruomenėje vyksta evoliucija. Bet jei vyksta diskusijos, tai reiškia, kad lietuvių bū gyva.

Toliau posėdyje vyko įvairios diskusijos.

K. Senda išreiškė gailėtį,

kad LB per mažai skiria pagalbos esantiems bėdoje lietuviams.

Buvo išreikšta mintis, kad naujai atvykusiems lietuviams reikia siūlyti jungtis į JAV LB.

R. Šakenienė pasakė, jei žmogus norės nuoširdžiai veikti lietuvių palaikymo labui, tai ir pats ras kelią į LB, o durys į ją visiems atviros.

B. Abrutis, naujasis XVII Tarybos narys, pastebėjo, kad Lietuvoje žmonės buriasi į įvairias partijas ir veikia jose. Gal ir čia būtų galima paskatinti ką nors panašaus sukurti. Jis pažadėjo suformuluoti pasiūlymą tarybos sesijai.

Posėdžio pabaigoje apygardos pirmininkė pagarsino, kad darbotvarkėje yra klausimas dėl tarybos sesijos surengimo Čikagoje 2005 m. Buvo balsuojama, o sesijos datą apygarda turi pasiūlyti iki tarybos sesijos Phoenix, AZ pradžios.

Dar vyko daug diskusijų ir posėdžio dalyviai neskubėjo namo.

Apygardos pirmininkė padėkojo visiems posėdžio dalyviams už aktyvumą ir posėdis buvo baigtas.

Tikimasi, kad po įvykusios tarybos sesijos apygardoje rinktieji Tarybos nariai pasidalins žiniomis ir mintimis spaudoje ir susirinkimuose.

Rita Šakenienė

Amerikos Vidurio Vakarų apygardos valdybos sekretorė

„DRAUGAS“ SKELBIA KONKURSA

skirtą „Draugo“ 95-rių metų sukaččiai paminėti.

Tema: „Draugo“ istorija, nuo įsteigimo iki šių dienų.

Rašinio apimtis: 100 mašinėlė ar kompiuteriu rašytų puslapių (gali būti ir daugiau)

Dalyvauti gali istorikai, žurnalistai, rašytojai, studentai ir kiti, sugebantys rašyti.

Už geriausią tekstą skiriama 1,000 dol. premija, kurios mecenatas yra Kazimieras Rožanskas.

Rašiniai turi būti atsiųsti iki 2005 m. liepos 12 dienos.

Rašiniai pasirašomi slapyvardžiu, o atskirame voke įrašoma tikroji autoriaus pavardė, adresas ir telefonas.

Siųsti „Draugo“ leidėjų valdybos pirm. Marijai Remienei „Draugo“ adresu: 4545 West

Naujovė „DRAUGO“ knygynėlyje!

Dabar jau galite čia įsigyti ne tik knygų, bet ir kompaktinių diskų.

SIŪLOME ĮSIGYTI TOKIUS GRUPĖS „FOJĖ“ DISKUS:

1. „1982“;
2. „Gali skambėti keistai“;
3. „Kai perplauksi upę“;
4. „Kitoks pasaulis“;
5. „Paveikslas“ (dvigubas albumas);
6. „Vandenyje“;
7. „Vilnius. Kaunas. Klaipėda.“

Kompaktinių diskų kaina 20 dol., dvigubo albumo kaina - 40 dol. Daugelio diskų tėra tik po vieną, todėl prieš atvykdamai būtinai paskambinkite į „Draugo“ knygynėlį ir pasitikslinkite, ar jūsų norimas diskas dar parduodamas. „Draugo“ knygynėlis kompaktinių diskų nemaino ir nesuperka. „Draugo“ knygynėlio tel.: 773-585-9500.

SKELBIMAI

• **PIGIAUSIA — NE PATIKIMAUSIA!** Korteles dažnai nesuveikia. Paskutinės minutės nutrupa. O kaip su bendrovėmis, kurių centrinės net ne JAV ir siūlo „ypatingus įkainius“? Dažniausiai tai prastas internetinio tipo, o ne telefoninis ryšys. Protingas vartotojas renkasi amerikietiška firmą (įst. 1993 m.) LITCOM. Į Lietuvą iš namų ar mobilaus telefono TIK 11,9 ct., o JAV — 4,9 ct. Jokių mėnesinių mokesčių, jokių papildomų kodų. Išklotinę gaunate su savo vietine sąskaita. Registruokites lietuviškai 708-386-0556. Taupykite šiandien su LITCOM! Dėmesio! Įkainiai galioja tik naujiems klientams!

Remkite katalikišką spaudą

DRAUGAS
THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY